СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа в Америцї і орган „Руского Народного Союза“.

Рік XVI. Ню Иорк, Четвер, 27-го Лютого 1908. Число 9. | Vol. XVI. New York, N. Y. Thursday, February 27, 1908. No. 9.

Від Головного Уряду Р. Н. Союза в Америцї.

Розмет за місяць Січень 1908.

В.	16 Гвіздак Петро, ум. Дец. 8 07,	1000 00
В.	76 Добош Ілько, ум. Дец. 14 07,	1000·00
В.	61 Бірко Іван, ум. Дец. 18 07,	1000·00
В.	11 Пашкевич Лука, ум. Дец. 22 07,	1000·00
В.	7 Ноґа Петро, ум. Дец 8 07,	1000.00
В.	7 Ґуреш Петро, ум. Дец. 19 07,	1000.00
В.	146 Турковский Михаіл, ум. Дец 24, 07,	1000·00
В.	114 Ґузей Іван, ум. Ян. 3 08,	1000·00
В.	86 Худик Анна, ж. Івана, ум. Ян. 1 08,	400.00
В.	72 Машляк Павло, з. на утрату вору ока	200.00
	Разом	8.600·00
	Платня гол. урядників за Січень	165·00
	Адміністрація Союза за Січень	81·41
	Весь розхід виносить	8 846 41

Розмет платить 8401 членів на ціле посмертне (кождий по 1·01 дол.) і 768 членів на пів посмертного (кождий по 51 цнт.). Крім того кождий член платить за орґан „Союза“ по 10 цнт., на Фонд Резерв. по 2 центи, на Фонд Народний по 1 центї, на Ф. Бідних по 1 цнт.

Член на ціле посмертне платить 1·15 дол., а на половину посмертного 65 цнт.

К. Кирчів, предсідатель. *С. Ядловский*, секретар.
А. Шаршонь, касієр.

Під ласкаву розвагу всім руским парохіям в Америцї.

Дорогі братя!

За 25 лїт перебуваня в Америцї побудовали Русини 107 церков для свого душевного ужитку і хвали Божої. Хто однак з Вас пригадає собі, що творило ся по наших церквах бодай за остатних 10 лїт, той певно аж страсе ся перед такою огидною роботою, если він чесний християнин. Не будемо вичисляти всіх тих випадків, бо они всім Вам знані. Було богато провин з сторони сьвященників але й не бракувало гріхів зі сторони сьвіцких людей. Прото всї, так священники як і люди, думали, що колиб була якась голова над тими церквами, як се е в старім краю, еслиб був який провід, то певно того всего не булоб. Писали [illegible]то по газетах, виявляли свої скарги, жалї, робили мітинґи, висилали розмаїті письма до Риму, щоб назначили епископа для рускої церкви, а робили се не рік, не два, але від самого початку церковної орґанізації. В кінци назначили епископа. І щож тепер видимо? Видимо таке, що встидно перед сьвітом признатись, що ти Русин. З всього, що ґазети пишуть, можна доміркуватись, що Русини то самий збаламучений нарід, котрий не знає чого хоче.

На мітинґу духовнім в Ню Йорку м. р. були делеґати всіх наших руских парохій і одноголосно ухвалили приняти Преосв. С. С. Ортиньского яко голову рускої церкви в Америцї і на него переписати церковні маетки. Чи виконали свою власну ухвалу?

Отже ми низше підписанї куратори рускої церкви сьв. Йоана Крестителя в Пітсбурґу подаемо до відомости всім Американьским Русинам слїдуюче:

Наша парохія посідае 100x72 стіп великий ґрунт на рові 2 улиць, що після real estate аґентів представляе вартість $25.000. На тім ґрунтї стоїть мурована церков вартости з внутрішним уряженем $37.000, другий парохіяльний будинок, в котрім містить ся помешкане для сьвященника, помешкане для дяка, галя на мітинґи, вечерки, балї, школу в бейзментї, купальнї для парохіян, побудований коштом $25,000, а кромі того маемо цвинтар вартости $8,000. Цїлий наш маеток виносить найменше $95,000.

І то всьо передали ми ще в Новембрі м. р. під законну опіку нашого епископа С. С. Ортиньского (in trust) маючи правне запевнене, що так переданий наш маеток епископ не може анї спродати анї заміняти, анї відступити кому иншому анї затягнути довгу без дозволу парохіян, а е лиш опікуном, головою над тим всім. Так переданий маеток наш може перейти на его наслїдника і то лиш такого, котрий буде Русин і сьвящеником висьвяченим після руского обряду.

Не піддавалисьмо ся латиньским епископам і ніколи не піддамо ся, але принялисьмо руского Владику яко голову над собою, бо се наш обовязок як чесних християн і добрих Русинів.

Накликуемо дорогі братя, оден другого попирати себе взаімно, читаемо по газетах тримати ся гасла: свій до свого! а колиж прийшов руский епископ, чиж маемо покинути то гасло, пхати ся під латиньских, московских єпископів і тим самих себе бити по лици?! Коли ми Пітсбурскі Русини, не бояли ся передати рускому, нашому Владицї в опіку правну маеток вартости около $100,000, то думаемо дорогі братя, що не повинні боати ся і проч[illegible]трих маетки парохіяльні виносять декого 10,000, декого знов 15,000 а инших хотьби і 50,000.

Дано в Пітсбурґу, Па. дня 16. Февруара 1908 року.

Куратори церкви св. Йоана Крестителя

Іван Пастирчик,
Теодор Ґут Кульчицкий
Михаіл Дмитрів
Петро Лепак
Петро Дашинич Кульчицкий
Іван Баґан
Николай Баґан
Николай Войтович
Гаврил Федорчак
Іван Запоточний
Василь Прокопик
Андрей Стицевич
Теодор Вовчко Кульчицкий
Лешко Витязь.

Новинки.

КАЛЄНДАР.

Лютий.

27	Ч.	Кирила ,Авксент.
28	П.	Онисима, Евсевія
29	С.	Памфила, Порфирія
1	Н.	Нед. Мясоп. Теодора
2	П.	Льва п., Віктора
3	В.	Архиппа, Макс.
4	С.	Льва еп. кат., Агатона

— Анатоль Вахнянин, ц. к. радник шкільний, вислужений професор рускої ґімназії у Львові, дійсний і почетний член руських галицких товариств, директор висшого музичного інститута, бувший посол до сойму і державної ради, помер у Львові дня 11. лютого с. р. Зі смертію пок. стратила Русь одного з найспосібнїйших і найдїяльнїйших ветеранів національного відродження перших 60-тих років мин. столїтя. Він родив ся 19-го вер. 1841 р. та по укінченю студій богословских записав ся на виділ фільозофічний у Відни, де заложив в році 1867 тов. „Січ“, що стало огнищем русього житя у Відни. В другій половині 1867 року почав видавати у Львові літературно-наукове письмо „Правда“. Коли 1868 р. заложено т-во „Просьвіта“ став Н. Вахнянин першим его головою. Від 1870—87 був він членом комісії, що укладала книжки для ужитку ґімназий і народних шкіл. В р. 1870 заложив Н. Вахнянин у Львові сьпів. тов. „Торбан“ та займав ся композицією. Крім більших і меньших композицій написав оперу „Купало“, та музику до сценічних творів: „Бондарівна“, „Назар Стодоля“ і др.

З щирим жалем кличемо над свіжою могилою: „Земля Тобі пером!“...

— Тутешний директор гамбурської пароходної лінії заявив колисьто, що від дня 1-го січня с. р. прибрало до Амер. третою клясою 29.160 еміґрантів, або всего лиш 46 процент з числа в тім самім протязї часу в минулім роцї. За те від дня 1-го січня до 15. лютого с. р. покинуло Америку 95.288 еміґрантів, коли в порівнаню з тою самою періодою часу в минувшім році виїхало лише 28.052 людий. Щоб ті числа яснійше зрозуміти, то коротко скажемо, що на одного еміґранта який приїздить до Америки припадає 13 які єю покидають. Нема що казати, дійсно „золотий край“.

— До манітобскої колеґії (Manitoba College) у Вінніпеґу вступили на зимовий курс іматрикуляцийний слїдуючі Русини: В. Василишин, Петро Войценко, Іван Ґеник, Теодор Пацернюк, Василь Мороз, Григорій Новак, Волод. Вергун, Василь Курицц, Мик. Малик. Колеґія ся дає загальне образоване і дїлить ся на два головні відділи сьвітский і теольоґічний. Курс іматрикуляцийний триває 2 роки почім ученики можуть вступати на курс університетский вибираючи медицину, право, инженерію або науки природничі відділно.

(Кан. Фар.)

— До сих пор в Ню Йорку жив, ходив, візував пашпорти, аґітував за православєм поміж нашим народом і продавав в православ. церкві сьвічки конзуль рос. правительства Ладижиньский. Для правдивої защиди інтересів російских підданих він не зробив зовсім нічого. Ні сама Росія, ні єї еміґранти не мали з него найменчої користи, а всяка підмога, защита і охорона їх не була ні раз ділом конзуля, — але сих зненавидженних так ним робітницьких товариств „Славяньский Клюб“ устроїв при нагоді теперішного єго відходу в стан супочинку офіціяльну хапатню, і хоч теперішний конзуль завтра перемінить ся на звичайненького собі сьвічкогаса не стратить на сїм зовсім нічого ні Росія ні „Слав. Клюб“. Як перед тим так і дальше буде тут і там та сама заскорузлість, дряхлість і мертвий формалізм.

— „Конференція безробітних“ скликана за почином соціялїстичної партії на день 18-го лютого с. р. в Ню Йорку порішила на дни 7-го марця по полудни уладити величезну демонстрацію в Ню Йорку. Усї безробітні міста збирають ся того дня на City Hall Place, та в той спосіб хочуть показати мійским властям сї безчисленні маси безробітних в найбільшім містї Злучених Держав та передати свої жаданя. В демонстрації мають взяти удїл також всї соц. орґанізації з Бруклина.

— 20-го с. м. закінчив ся процес проти ґенерала Штесля, якого воєнний суд за се, що він здав кріпость Порт Артур Японцям засудив на кару смерти. Підчас процесу повиходили на яв такі „сдєлки“, що в їх сьвітлї „найбільший російський герой представляє ся як найбільший боягуз, і цїлковитий нездара. Крім сего дізнав ся сьвіт про сотки дійсних героїв з простого люду які з погордою смерти умирали — однак без найменчого хісна завдяки нездарности високопоставлених „героїв“.

— Нова війна російсько-турецка? Російська часопись: „Новое Время“ принесла сензацийну вістку, яка заповідає ні меньше ні більше як нову російсько-турецьку війну. Ось з Тифлїсу доносять, що положенє стає на пограничу ґрізне. Турція узброюєть ся з незвичайною горячкою. Самі Турки не перечать сьому. У військових кругах на Кавказї говорять, що війна є неминуча. В Тифлїсї говорять, що до конфлїкту між військами російськими й турецькими на Кавказї може прийти кождої хвилї.

Російське правительство наняло вже пароxід австрийського Льойда, щоб експедіювати оружіє до Анатолії. Кавказкий ґубернатор, кн. Воронцов подав ся до димісії, бо на случай війни не почуває себе доволї сильним і спосібним, щоб вести аґенди ґубернатора.

Рівнож рапорти зі сторони турецької доносять, що Туреччина в Малій Азії покликала усї свої резерви під уружіє, та поспішно висилає війска на рос. границю.

Ся нова війна зістала спричинена нечайним нападом війск турецьких на перску границю проти чого запротестувала Росія. Туреччина не послухала протесту, але з поспіхом почала висилати на рос. границю свої війска, на що Росія відповіла таким самим кроком. Після усїх даних війна висить на волоску.

Зваживши дальше, що ся війна виведе на дневний порядок знова справу півострову балканьского, на якім мають поважні інтереси Австрія, Італія, Німеччина і Анґлія, то евентуальна рос.-тур. війна може дуже легко потягнуть за собою загально-европейску війну.

— Пожар корабля. Анґлїйский пароплав „Stoutberth“, що плив з Антверпії до Америки, запалив ся на повнім морю. 35 людий з залоги уратував переїзджаючий корабель „Cymric“, а 15 людий, котрі від горіючого корабля відплили на ратунковім човні, утонуло.

ОГОЛОШЕНЄ

Позаяк Виділ Ґімнастичного Тов. Гайдамаки постарав ся о уніформи для членів, длятого просить ся всїх членів Тов. Гайдамаків, щоби явили ся на мітинґу дня 29-го лютого с. р. під ч. 205 E. 4-та улиця.

Комітет.

ТОВАРИСТВО ПРОСЬВІТА В НЮ ЙОРКУ.

Дня 9-ого Февруара заснували Нюйорскі Русини нове Товариство під назвою „Товариство Просьвіта“.

Цїлею товариства єсть гуртувати Нюйорских Русинів до просьвіти і до своєї народности, спомагати своїх членів морально і матеріяльно в часї слабости.

Мітинґ перший відбуде ся в середу 3-го Марта, длятого кличемо до Русинів Нюйорских, котрі еще не належать до жадного товариства — приходіть на наш мітинґ під ч. 188 2 Стріт і вступайте до нашого молодого товариства. Місячна вкладка 40 цнт.

Комітет Товариства:

Константин Толопка, пре.
Прокоп Дикий, касиєр,
Миколай Антошків, секр.

— Отсим подаю до відомости всїм інтересованим, що моя теперішна адреса єсть:

Andrew Gela,
P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

ПОШУКУЄ ПОСАДИ

дяко учитель з добрим теноровим голосом і перворядними сьвідоцтвами. Знає вести школу і нотний сьпів. Довший час в Америцї. Близших відомостий удїлить редакція.

8—9 „Swoboda“
184 Hudson Str.
New York N. Y.

ВУСИ.

[Гумореска.]

(Конець.)

— Наші імезниї списки, — знов почав Пищи-Муха (а він вже такий був, що хоч кому носа втре). — доставлені уже вашему превосходительству: слідовательно ми ніяк не могли предполагать, чтоба вам предстояла надобность в наших фамиліях, а полагали [1]), что ваше превосходительство інтересовались боліе на щот наших почерков і словоч[и]ненія, а потому кождий із среди нас, по мірі сил своїх, поспішил ся виразить свої чувства і мисли, ніяк не предполагая, чтоби ваше превосходительство...

— Ну, довольно, довольно! (допік — таки його Пищи Муха!) — ви, — каже, як маятник в часах: Торкни вас раз, то ви десять раз завиляете. Тепер, господа, — каже, повертаючись на всі сторони, — ізвольте отправлять ся; на первий раз я вас прощаю, но в другой — будьте осторожні: Я не люблю шутать! А ви, милоставий государ, — каже, глянувши на мене, — чтоби сію мінуту обрились! понімаете?

— Як не понять! — кажу, — у мене е дурень, що сливи стереже, тай і той вас пойме.

На се хотів був він обізвать ся, та попирхнувсь: скоріш в кабінет, і зачинивсь: обридло вже й йому гримать, приськать і підскакувать. Стали й ми виходить, похваляем ту гаспидську закуску, а секретар наш, Хома Петрович, де не взяв ся, до мене й собі:

— Як можна, — каже, — в гражданській вуси носить!

— Та хоч ви мовчіть, кажу; — чорт батька зна, з чого таку куру підняли! Не то вуси — і борода ділу не поміша!

— А в визатній книжці і на обявительному листу, — каже — що ви написали?

— Поцілуйте мене сьогодні, а — кажу, а я вас завтра.

Не став з ним і розговорювать, і без його гірко на душі, так досада й розбира, так і поверта назад, щоб хоч вилаять і родового сина. Скільки на сьвіті живу, а ніхто на мене не кричав, ні з ким не лаявсь, — тільки деколи з жінкою; о тут і не встерігсь, відкіля та й сварка вирвалась, бодай йому до смерти так підскакувать та приськать!

Прийшов на кватиру, зараз достав з шкатулки бритву, намиливсь, черк, в друге.. так мої вуси, неначе скошена трава, і впали на рушник. Як глянув же я на себе в дзеркало так батечки!.. аж [illegible], сам себе не пізнав, чорт батька зна, на кого похожий: і рот кривий і щоки позападали, і ніс похнюпивсь: зовсім не я, а Німець Адам Іванович Фрік, що в Кременчуку тальонку розбирає!.. Щоб мені до завтрього не дожить, коли брешу! В перший раз, як живу на сьвіті, довелось мені вголить вуса, лучче б було і не дожить до сього лиха! Як би знав, що зроблюсь таким паскудним, то Бог мене побий, колиб збрив хоч би не то що під суд, — хоч би жили тягли! І кому що з того прибуло, що я без вусів? Кому вони мішали: чи їсти, чи пити, чи, як. кажуть, вірою й правдою служити?.. Як я теперички до жінки верну ся? Як я гляну в вічі Марії Уласовні?... Згадав я й літа мої молоді!: не одна, було, глянувши на мої вуси, вбирала губки на оборочку, не одна і цілувала і милувала їх!.. Отак журю ся, а сльози кап-кап!... Здаеть ся, і за старшим сином так не вбивавсь, як помер! Мій Боже милий! подумав, ударивши себе в груди; за що ти мене так люто покарав?...

Нічого було робить більш у Полтаві, бо в довжность велено вступать [2]) тільки через тиждень, от я й поїхав до дому. То було як їдеш, то знай гукаеш на кучера: Торкай, хлопче, торкай, — а теперечки сижу собі, схиливши голову, неначе мене на шибеницю возуть, пари з рота не пущу; хиба як швидко побіжить, то озвеш ся: Не жени, коней потомиш! — Так вже наровлю, щоб мені у ночи приїхать, бо жінка тоді була не порожня, то думаю, собі, як гляне разом на мене, та злякаеть ся, то ще (нехай він скажить ся) приведе Адама Івановича Фріка. Під'їзжаю до свого двору, — уже зовсім смерклось, і в будинку не сьвітить ся; вилажу з брички, а тут як загавкають на мене собаки! — Тю дурні! — кажу, — хазяїна не пізнали! — Хотів був погладить, так бісові собаки глянули на мене, та в ростіч. Увійшов тихенько в сіни... так якось чудно, матері його біс, будьто й не я, — здаеть ся й хата не моя, Їй же Богу правда!.. Отож, кажу, як загавкали собаки, жінка й прокинулась; — чуе — хтось увійшов.

— Хто там! —пита.

— Се я, — кажу.

— На когож там собаки гавкали?

— Не знаю.

— Та їдиж, — крадеш ся!

А в мене такий звичай був, що, було, як приїду до дому то зараз, хоч і в ночи, всіх розбурхаю: з дітьми граюсь, з жінкою цілуюсь, бабусю Оришку що за дітьми приглядуе, зачіпаю, а теперички як тать, мов той злодій крадусь, — не знаю, на яку й ступить. Підійшов до кровати, а жінка протягуе до мене руки цілувать ся. Поцілувались, а вона:

— Хто се? — та мене рукою по губах... Як наробить репету: Ой лишечко! Злодій!.. Оришко вогню, вогню!

Я її уговорюю, — так куди! не слуха: і руками й ногами від мене.

— Не відступай! — кричить, — не відступай!

Всіх дітей переполохала, та вже Оришка прибігла з сьвічкою. Витріщились на мене, дивлять ся здаеть й я, так не яж: нема вусів!

— Що се з тобою сталось? — пита жінка; — чи ти живий чи мертвий? а сама аж пополотніла, трусить ся, неначе трясця її трясе.

— Тим то й мое лихо, — кажу, що живий!

— Що з собою зробив? — пита, оглашений.

— Сеж, — кажу, — дяка тобі: тепереньки вже не буду байдаки бить, та з Маріею Уласовною в маряжа грать!

— На щож ти вуси збрив? — пита.

— Тепер состою в гражданській, кажу, як і мені казали: — потому право ношенія усов на мене не роспространяеть ся.

— Чи ти пяний, чи здурів? — каже жінка, глянувши на Оришку: та як заголосить, як вдарить себе в груди, а за нею дітвора й Оришка, а бісові собаки почули, ну й собі і виють і скиглять, так — що Боже мій милостивий, такий ґвалт підняли, хоч з хати, — та що з хати! — з села-тікай, просто кінець сьвіта наступае.

Оттак цілісеньку нічку рюмали і я з ними; сижу та плачу. До крови собі губи подряпав. Хочу, знаете, вус крутнуть, хап за губу, — нема нічого, і вдрапну...

На другий день така напала на мене нудьга, хоч крізь землю провалить ся. Що кому не скажеш, ніхто мене не слуха: діти од мене одвертають ся, жінка хлипа, ні одна собака, матері їх біс, до рук не йде. Думаю собі: Що мені на сьвіті робить?... А тут стали сусіди навідувати ся і Марія Уласовна прийшла, а я од них ховаюсь, та лице закриваю, неначе — ка-зна що таке... Йій же Богу правда! На третий день зовсім таки ослаб — еле [1]) дишу: груди мені заложило, живіт підняло (за три дни шматка хліба в роті не було): не знаю вже, чи голова [illegible] плечах чи може кавун. Зовсім таки налагодив ся вмирати, хоч за попом посилать!...

Коли на мое щастя, — так вже Бог милосердний не схотів посиротить моїх діточок, — приїздить Григорий Григорович Захарченко, оттой може чули, що в чорта виграв би тяжбу [2]), — так кажу приїздить; як глянув на мене — і назад одступив.

— Що се з тобою, братіку? — пита.

— Пропадаю, — кажу — се моя за мною прийшла!

— Та не бреши — каже — тебе ще й поліном не добеш. Тільки — каже, приглядаючись, — дуже спаскуднів: Чого се?

— Хиба вам повилазило? — кажу.

— Вуси збрив?

— Еге!

— На біса? — пита.

— Нечиста мати в гражданську понесла, так теперички право ношенія усов на мене не роспространяеть ся.

— Хто се тобі вигадав?

— Єго пре... тее — кажу щоб йому добра не було!

— Брехали його батька сини тай він з ними, — каже, — тиж з мундіром в одставці?

— Так що?

— Так коли мундір на тобі, каже, спасибі йому, — так і вуси при тобі!...

— Йій Богу?

— Побачиш, — каже: — я тобі й указ [3]) дам.

— Батьку мій рідний, — кажу — на сьвіт ти мене народив! — Як скочу з кровати, ну його обнімать та цілувать, а він мене одпихае.

— Ну тебе к бісу, — каже; як шпильками шпигаеш! — Бачите, одросли трошки вуси, так щітина й колеть ся.

Топеречки, спасибі їм, понасилали тих томів [4]): що треба, хоч не скоро, а налапаеш, а тоді скоріш скарб ізнайдеш, як чого тобі треба. Не у всякім повіті були такі й люде, як сей — що розказую — Захарченко; шукають, було, шукають, тай плюнуть... Таке лихо було не повірите: коли скажуть, що право ношенія — не то вусів — голови на твоїх плечах не розпространяеть ся, то не турбуйсь шукать, чи се воно правда, чи брехня, станай голову, та так і ходи. Щоб я пропав, коли не правда!

Ну, як почув я од Захарченка про той указ, то де в мене й сила взялась! Повеселів, як на сьвіт народив ся. Зараз жінка поставила нам закуску, випили по чарці, по другій, старої, бутельки зо дві сливянки, а тимчасом запрягли мені бричку, та скільки видно й заторохтів з Захарченком. Дорогою, щоб мене не побачили, обвязав ся платком, тільки очи олупщать. Хто не стріне ть ся, пізна мене по конях, і пита:

— Чого се ти обвязав ся?

— Бишиха [5]) — кажу, — нарядилась.

Приїхав до Захарченка. Як дав мені той указ зовначе рідного батька побачив!.. Ну теперички, думаю, ваше... тее... чий чорт буде старший!

Вернув ся до дому і два місяці висидів в карантину, поки вуси не повідростали так, що вже й жінка зо мною цілуеть ся, і люде слухають, і собаки на мене не гавкають. Вже з Маріею Уласовною в маряжа граемось, а тут така піднялась переписка! З Полтави повістка за повісткою! Неукосительно, с полученія сего, іміете явить ся. — А я їм в одвіт: По случаю приключившей ся внезапно [1]) болізна! — Ще з місяць підождав, так як вже стали закручувать ся, поїхав в Полтаву.

Тільки приїхав, зараз натяг на себе козакин, причепив шаблюку та й пішов у палату, себто вчинить явку. Вхожу в присутствіе... Як гляне на мене г. предсідатель, так його й зжолобило, аж носом закрутив.

— Что ето, милостивий государ мой, — крикнув, — ви уклоняетесь од служби і вторично осьмілиаетесь явить ся ко мні в усах!

— Се, — кажу, — ще не вуси, а усишки, а от як виростуть, то будуть усища! — А сам держусь за той указ, як сліпий за поводача.

— І!... як закричить, та підскоче, та присне: я вас, милостивий государ мой,.в двайцять чотире часа..

— Не гарячіть ся, — кажу — кров спортите, а ось подивіть ся! — Та тиць йому в руки указ. Дивись, думаю, хоч повилазять...

Прочитав, — якось чудно, лупа очима, губи дріжать...

— Хо... Хома П... Петрович! — каже, запинаючись: — что ето такое?

Хома наставив око:

— Височайший, каже.

— Без вас знаю, — каже предсідатель, — а рос[illegible]

Хома круть-верть, сюди туди, — каже.

Товариші дивлять ся на мене, перелякались, думають собі: Буде мені халепа! А я дивлюсь на супротивників, так їх очима й їм, та вуси кручу. Предсідатель глянув на секретаря, повертілись в двох сюди-туди, тай посідали тихенько; ні один пари з рота не пустив. Що думаю собі, піймали облизня?

Так оттака то чудасія була з моїми вусами! Як би не той указ, то можеб довелось і пропасти! Згадуючи прошле, нераз думав: правду люде кажуть, що за Богом молитва, а за царем служба ніколи не пропадае. За пятнацятилітню безпорочну вислужив таки собі те, що теперички ніяке превосходительство на сьвіті не збрие мені вусів, — от що!

Олекса Стороженко.

---

[1]) Отже ми ніяк не могли припускати, щоб вам було треба наших прізвищ, а припускали і т. к.

[2]) Уряд приказано обняти.

[1]) Ледви.

[2]) Процес.

[3]) Розпорядок.

[4]) Томи із законами.

[5]) Недуга така — флюксия.

[1]) Несподівано, нагло.

Оголошене в справі „Народного Дому."

Отсим повідомляе ся всіх властителів, що мають шери „Б" (10-долярові) в „Народнім Домі"" щоби подали свої точні адреси і надіслали свої шери (Б) до секретаря „Нар. Дому" під адресою: S Jadlowski, Box 76, Jersey City, N. J., бо приступаем до повної їх виплати. Властителі шерів „А" (25-долярових) зволять затримати ся зі своїми шерами доки не полагодить ся виплата шерів „В". Як лиш наступить, оголосить ся в часописи.

За Уряд ліквідаційний „Народного Дому".

Jersey City, Jan. 23, 1908.

К. Кирчів, предс.,

Г. Дзядик, кас.,

5—8 С. Ядловский, секр.

Протести.

1.

До відомости гол. Уряду „Соєдиненія Р. Б.“

Редакція одержала слідуюче письмо, яке поміщує ся без ніяких змін.

Гр.-кат. Русское Братство св Арх. Михаила. Число въ Соединенію 275.

Почтенна Редакціо!

Наш сполок змушений з нашою дописею-протестом удатись до Вас з просьбою о поміщенє єї в часописи „Свобода“. Нам встидно, що мусимо іти до орґану иншої організації, але ми певні, що не відмовите нашій просьбі, та в найблизшім числї видрукуєте. Ціль нашого протесту — ми певні, — що правдиво руска, добра. Ми би хотіли, щоб і инші наші сполки почули наші слова, та пійшли за нами.

ПРОТЕСТ.

South Fork, Pa. Febr. 14, 1908.

Наш визше згаданий сполок, як звичайно, мав свою місячну схудзу-мітинг дня 9 Лютого 1908. На тім мітингу почали озивати ся голоси членів, чому наш сполок так спокійно придивлєє ся тій баламуті та непорядкам, які водять ся як раз тепер в рускім народі тут в Америці, а котрих причиною єсть лиш декілька злих людий. І наш сполок зажадав ,щоб уложити і вислати до часописий допись-протест який буде слїдувати.

На те сполок вибрав 6 членовий комітет і дав тому ж комітетови повне право на викінченє того протесту. Члени комітету єсть слідуючі: Михаїл Ясенко, Пе[illegible]о Петрус, Михаїл Булик, Миха[illegible] Качмар, Іван Кордіяк, і Іван Бі[illegible]. Надто сполок зажадав від згад[illegible]го комітету, щоб[illegible] чим скорше [illegible]вою виконав, щоби тоті справи не відволїкано, позаяк се огидна та небезпечна річ, якої допустились і допускають ся тоті наші „провідники“, як они себе самі титулують.

Так они суть провідниками, але де они нас ведуть?

В імени отже нашого сполку відзиваємо ся до Вас всїх, котрих тикає ся та справа. Ми вичитали з Американьско Руского Вістника давану нам таку раду, щоб ми не дали записати анї нашої церкви анї церковних маєтків на Епископа Ортиньского. Та дайте нам раду заразом, на кого маємо записати, бо ми хочемо мати Епископа за голову нашої церкви. Може бисьте нам радили записати на Айриского Епископа? Но те ніколи не стане ся! Ми ніколи не були Римокатоликами та і тепер не хочемо ними бути. Ви можете робити, що собі самі хочете, а і на головах ставайте, а нам дайте спокій; ми від Вас такої поради не питаємо, ми те, що уважаємо за добре, і без Вас з'уміємо зробити.

Епископ Ортиньский не жадає від нікого запису церквей і від нас не жадав. Але Владика сказав на духовнім мітинґу в New York таке, що кожда церков мусить мати за голову свою Епископа; хто собі хоче, може записати на Айриского, а хто схоче то на Руського, на нашого І ми як вірні Греко-католики записали на нашого руського Епископа; позаяк то єсть наша повинність свому дати, а не чужому!

Ви завсїгди питаєте Епископа нашого, які він має права, з яким правом Єго Рим прислав. Та з того видно ясно, що ви хочете лиш нарід руський баламутити, і за такий дурний уважати, яким він не єсть. Нарід руський давно вже пізнав ваше крутарство. Вашим бажанєм єсть, щоби Владика вам кланяв ся, вас слухав, щоб Ви Єму розказовали а не Він вам.

Ви самі себе вихвалюєте, як то ви працювали та працюєте для народу та для Віри сьв. Які то з Вас Русини! Та то Ваша повинність працювати і то добре бо нарід руський вас утримує вам платить. Но але чи ви так працюєте, як хвалите ся? То треба ще доказати. Бож і ми знаємо декілька таких працьовників з того часу, як ми починали будувати нашу церков.

Кількох працьовників тогди так працювали для народу і віри, що на жаден спосіб не хотїли допустити нам розпочати будову церкви; а чому? Лиш через „бизнес“ одного також такого „працьовника“. Раз зійшло ся їх більше до Johnstown, де закликали і наших людий, тих, котрі старали ся о поставленє церкви в South Fork, і там їх страшили, висьмівали, називали бунтаторами народу. А один з помежи них прийшов навіть тут межи нас до South Fork, тай тут в наших хатах висьмівав, страшив наших людий. Як раз тогди мав і силу в Соєдиненїю, тож і страшив нас, що ті всї, котрі старають ся о вибудованє церкви в South Fork а суть членами Соєдиненія, будуть з Соєдиненія викиненими. Що більше, говорив нам в той спосіб: що скорше сподїє ся волося на своїй лисій голові, нїм церкви в South Fork. Та тепер питаємсь Вас, отче духовний, (бо ми вже давно Вас не бачили) чи вже поросло вам волося на Вашій лисій голові, бо ми вже церков давно маємо. Не одну подібну працю з Вашої сторони ми знаємо, знаємо ту щирість, з якою Ви працювали — тож не диво, що і тепер так хочете — но якось Вам не іде, нарід руський давно прозрів, та не було кому єму помочи.

Так, дорогі Братя Русини, самі роздумайте, розс[illegible]удіть чи то, їх, „провідни[illegible]ів“ щира праця [illegible] та чи ми маємо слухати їх, чи Епископа? Ми гадаємо, дорогі Братя Русини, членове Соєдиненія, що нам належить ся слухати того, котрий веде нас доброю дорогою, а ми чейже на тілько знаємо розріжнити добре від злого; они нас лиш баламутять, а тих сьвященників, котрі старають ся о нарід, з народом, коли нарід має охоту, будують церкви, нарід орґанїзують в одно, розширяють нашу сьв. віру, хоронять руський нарід від злої віри, від схизматицкої, то таких они називають radikalov a petolizacov. Ми однак інакше маємо узнати та осудити.

А тепер відповідаємо Вам Vodcove на ваше працьованє. Колиб то діяло ся після вашого серця, то в Америці лиш стільки булоби церквей, скілько вас єсть; а кождий з Вас булибисьте своїм Епископом. Але інакше єсть і буде. Що ви працювали над тим, щоби тут був Епископ руський, то правда, але щож, коли бо ви кождий хотїли бути Епископом—а власне длятого жаден з вас ним не єсть.

Ви ходите до айриских Епископів, а і нам кажете іти, питати ся, які права має наш руський Епископ: то так як раз виглядає якби вівця ішла до вовка питати, чому то вівчар хоронить єю від вовка, та яке право вівчар має відганяти вовка від овець. Встидайте ся!

Вам не по нутру, не до вподоби такий Епископ, що любить нарід; та ще длятого і з Єго науки (kazania) висьмівaєте ся. Сьмієте ся, що научає: Слухайте свого „батька“ т. є. Отця. Так єсть! Епископ єсть нашим отцем а ми маємо бути єго дїтьми; маємо Єго слухати, Єму повиновати ся, Єго в всїлякий спосіб вспомагати. Ви називаєте Епископа „авантурником“, „зрадником“, вже навіть не Викаєте Епископови але тикаєте. І то єсть знаком вашої злости — а доказати не можете, щоби Епископ наш був таким, яким ви Єго описуєте, та дасть Бог, що і не докажете того. Але ви, то справдешні авантурники, що свого Епископа так ганьбите — і в тім доказ вашого авантурництва. Ви про Епископа богато пишете, значить ся богато паперу псуєте, але все майже одно і то само, лиш в инакший спосіб, а з того легко мож пізнати ваше крутарство. Ганьба вам за таке діло! Но с[illegible]ж ви видите, що вас вже лиш дуже мало, та самі не знаєте, що почати. а не баламутьте нарід — Ваша даремна вже робота!

Пишете нам о якійсь старокраєвій „опастній“ політиці, о украіньстві, о радикалізмі. Та нам о жадних політиках не вспоминайте, бо ми за них не знаємо, та і знати не хочемо. Ви і епископа називаєте радикалом? без жадних доказів? Що ви собі в головах ваших видумали, то собі тримайте, бо через таке самі себе перед сьвітом показуєте крайними невіжами.

Страхаєте нас тою папскою Буллею. Ми не дістали від нашого Епископа жадної буллї, тож і не знаємо за ню, та не хочемо знати. А що Владика не оголосив буллї, то знак, що і Епископ сам не хоче тої буллї, і ми певні, що Владика робить проти буллї, що ся належить.

Перестерігаєте нас, що Епископ наш готов нас зрадити! Та ми скорше віримо Епископови, котрий присягав, що буде хоронити і церков і віру нашу, як таким людям, котрі за всяку цїну хочуть на своїм поставити, і не журять ся яким способом, чи чесним, чи лайдацким.

Ви називаєте Епископа нашого „титулярним Епископом“. То маєте правду, що Він титулярний. Але питанє, хто тому винен? Чи Епископ, чи ви самі? Та по правді ви тому [illegible]лости, [illegible] ви, як духовники (чи то угорскі, чи галицкі), так мірскі (як н. пр. Головні Урядники Руських орґанїзаций) мали перед приходом Епископа разом злучити ся, та народови добру давати раду; а ви цїлковито інакше робили. Як почулисьте, що Епископ вже виіменований, що вже прийде до Америки, а то ще й Галичанин, то ходилисьте від Савла до Павла, давалисьте церкви переписовати на айриских Епископів. А нашого руського ще навіть не знали ви, не видїли може, а вже показалисьте ся сьвіту, що ви за одні, вже нападалисьте на Владику по часописях.

Коли ми будовали нашу церков, то жаден угорский сьвященник не хотїв прийти до нас, а то лиш через те, щоб не попасти в неласку у наших противників; один лиш угорский сьвященник нам помагав, давав раду, а то той, що ви єго тепер лизуном („petolizunom“) називаєте. Аж прийшов до нас сьвященник, котрого ви рахуєте межи радикалів, і той не бояв ся жадних неприятелів, не дивив ся на нічию ласку, та поміг нам з'орґанїзувати ся в одно, вибудував з нами церков, дім парохіяльний, 2 філїяльні церкви, котрі разом з нами суть злучені в одну парохію. Ви скажете за него, що Він радикал! Але праця та діла Єго інакшим го показують. Ви називаєте деяких сьвященників лизунами для того, що визнають правду, що слухають Епископа, помагають Епископ. в Єго працї, старають ся, щоб як найскорше межи нами був спокій, любов, карність та порядок. За то ви їх звете лизунами, що не пристають до вас, та не баламутять нарід так як ви.

Намавляєте нас, щоб ми не платили Епископови 5 процент від доходів церковних: позаяк гадаєте, що тим способом позбудете ся Епископа та стане ся після вашої волї. Нї! Знайдуть ся інакші люде від вас, котрі будуть вспирати Епископа свого, а вашій злости та баламутї буде конець. Ми знаємо, що коли хочемо мати Епископа, то мусимо ся о Него і старати, та заохочуємо других, щоб те робили.

Ви пишете за конвенцію нову і жадаєте, щоб она відбула ся. Ми сподїваємо ся, що відбуде ся але на ній не будуть ті, котрих коле, що они не Епископами; будуть там лиш ті вірні синове Руси, котрі по правдї, з щирим серцем належать до Греко-католицкої церкви під головою Епископа.

З того всего видимо дальше, що многі параґрафи з установ Соєдиненія переступають ся Вами, а найбільше параґраф 67 точка 4. На підставі того параґрафу наш сполок дістав похвалу від Головного Предсїдателя, за те, що викинув із сполку одного члена, котрий бунтував людий проти сьвященника, котрого ви називаєте радикалом. Но а ви допустили ся далеко більшого проступку, бо ви бунтуєте нарід проти Епископа.

Для того наш сполок ПРОТЕСТУЄ проти слїдуючих ваших учинків:

1) Що бунтуєте нарід проти свого Владики, — складаючи на Него всїлякі вини несправедливо.

2) Що кажете нам іти питати ся до латиньских Епископів, які права має наш Епископ. Наколиби Епископ наш не мав права а робив би після своєї власної волї, то вже давно Рим буввби Єго відкликав.

3) Що так огидно пишете на Владику у часописи Вістник; а то прецїнь єсть орґан Соєдиненія, на котрий платить кождий член.

4) Що нас завзиваєте, щоб ми писали уразливі протести на Епископа, а ще й самому Епископови засилали.

5) Що відговорюєте нарід, щоби не дав записувати церков на „trust“ Епископа.

6) Що бунтуєте нарід, щоби неплатив 5 процент Епископови.

7) Що робите роз[illegible]ку, роздір межи ними Русинами Угорщини та з Галичини, та н[illegible] кажете принимати галицьких Русинів до наших сполків.

А знова осьвідчаємо вам: що ви переступили 67 параґраф установ Соєдиненія; та коли не узнаєте установ Соєдиненія, то не маєте права бути членами Соєдиненія.

Дальше подаємо до вашої відомости, що наколи не перестанете писати в Американьскім Руськім Вістнику такі огидні річи, та проти Епископа нашого, то заперестаньте нам єго посилати; розуміє ся тогди і платити за него не будемо.

А тепер, дорогі Братя Русини, відзиваємо ся і до Вас: зробіть так як ми, Ви всї, котрі єсьте членами Соєдиненія.

Коли ми їм платимо, то найже порядно виповняють свою повинність, а нехай нам і цїлому руському народови не роблять ганьби; не даймо ся вже так довго за носи водити, того вже досить маємо. Слухаймо лиш доброї ради Еписк. нашого: Хто ще не дав записати церкви своєї в „trust“ Епископа, нехайже дає, і так скорше будемо мати тогди рівні права з тутейшими латиньскими Епископами.

Сей протест нашого Сполку, ми комітетові власноручно підписуємо і печаткою сполковою потверджаємо.

Michael Yasenko m. p.
John Billy m. p.
John Kovdiak m. p.
Mike Kacsmar m. p.
Peter Petrus m. p.
Michael Bulik m. p.

(Печать.)

2.

ГРЕКО-КАТ. РУСКЕ БРАТСТВО СЬВ. АПП. ПЕТРА І ПАВЛА. Ч. 217. В СОЄДИНЕНІЮ

на ряднім мітинґу, дня 16. февр. 1908 ухвалило одноголосно внести слїдуючий ПРОТЕСТ.

1) протестуємо против підлих і безпідставних нападів на особу Преосьвященного;

2) Протестуємо против розпорядженя гол. предс. Угрина яко самозванного епископа і висказуємо єму погорду і наше обуренє. Осуджуємо єго підле і безпідставне нападенє на людий і церкви, котрі єго за свого заступника не кликали. Проч з непрошеними опікунами!

3) Заявляємо публично, що орґан „Ам. Руск. Вістник“ відбирати не будемо, а тим самим і за него платити так довго, як довго сей буде орґаном Угрина, Жатковича, Верітасів і прочих. Орґан не сьміє і не може бути партійним;

4) Протестуємо против безхарактерного трактованя і називаня нас галицких Русинів через Угрина і Жатковича.

Рівночасно питаємось членів контрольної комісії чи они одобрили поступованє згаданих осіб, чи нї?

Протестуємо против того, щоби Угрин робив себе заступником і опікуном всїх Русинів і руских церквей; нїхто єго до сего не уповажнив; нехай заступає тую церков, котра дала єму на се власть. Як нам єго буде треба ми осібним листом дамо єму знаяко заступника нашої церкви, то ти. А до того часу випрашаємо собі єго заступництво.

Рівночасно заявляємо свою любов і привязанє до Їх Преосьвященьства.

Smoke Run, Pa. д. 16. феб. 1908

Федор Качур m. p. пред.
Н. Джмелик m. p. секр.
M. Terlecky m. p. kas.
Pylyp Hryckowian m. p.
Дмитро Бунґа m. p.
Lud. Nowakowski m. p.
Wasyl Rapacz m. p.
Lesio Hotulinka m. p.
Ant. Orichowsky m. p.
Iwan Hreszko m p
Vasyl Husak m p
Was. Holubinka st. m p
And. Maruszczak m p
And. Tchorovski m p
Was. Holubinka ml. m p
Wasyl Rusyn m p

(Печать.)

P. S. Того самого змісту протест заслали ми на руки о. Яцковича пр. контральної комісії.

3.

БРАЦТВО СЬВ. О. НИКОЛАЯ В MINERSVILLE, PA.

на мітинґу дня 16. лютого 1908 на внесенє брата Симеона Бардона ухвалило слїдуючу резолюцію:

Видячи як „Американскій Рускій Вѣстникъ“ і „Правда“ люто і погано мов дикі зьвірі шарпають честь нашого руского Епископа, одноголосно протестуємо против такої дикої, злобної і нелюдскої напасти, стаємо в обороні чести нашого Владики і заявляємо Єму свою любовь і вірність.

Ми гордимось і величаємо ся що наш „Союз“ стоїть кріпко і твердо при своїй гр. кат. вірі і почитає свого законного Епископа.

Брацтво взиває орґанїзації „Соєдиненіє“ і „Общество“, щоби вони враз з Головними Урядниками і редакторами перепросили свого Епископа і Єму покорили ся, а єсли сего не здїлають, то ми їх більше не узнаємо яко греко-католиків, але яко апостатів-зрадників гр. кат. церкви.

Єсли люди, що величають ся бути правдивими греко-католиками і твердими унїятами так нікчемно поневіряють Епископа призначеного для Американьских греко-католиків через Вселеньского Архієрея Церкви католицкої, то вони не достойні зватись більше греко-католиками. Се просто нечувані річи, се ганьба перед цїлим сьвітом так збиткуватись так руґатись своїй Законній Власти. Яке сумне сьвідоцтво дали нашому народови тоті безчестні неґідники перед цїлим культурним сьвітом, що мусимо встидатись за них перед просьвіченими народами вільної Америки.

Minersville, Pa. д. 16. Лют. 1908

Семен Бардун, предс.
Дмитро Котляр, секр.
Осип Вайда, кас.

4.

Chicago, Ill., 17. Лют. 1908

Дня 9-го лютого с. р. відбув ся парохіяльний мітинґ церкви сьв. о. Николая в Chicago. Присутних було около триста. На порядку дневнім була справа руской гр. кат. церкви в Америці. По перечитаню і поясненю пастирского письма нашого Владики С. С. Ортиньского, ухвалено одноголосно:

1) Заявити нашому епископови цїлковите довірє і горячу подяку за Єго сьмілу оборону прав і привилеїв нашої церкви супротив лихих замислів латинян.

2) Виразити публичну погорду усім клеветникам нашого епископа, котрих вважаємо фаризеями і ворогами руской гр. кат. церкви і нашого народу.

3) Записати нашу церков на нашого руского гр. кат. епископа (in trust) і усїми силами підпирати Владику у єго борбі за наше право.

4) Виразити Преосьвященому С. С. Ортиньскому нашу синівску любов і найсердечнїйше співчутє задля клевет і напастий, яких дізнає Єго достойна особа.

Завважати мусимо, що в дискусії забирали голос так галицкі як і угорскі Русини, а всї однодушно, без найменшого ваганя і з цїлою рішучостию ухвалили повисші резолюції. Дарма, що хотїлиб нас вороги розділити. Ми серцем чуємо, що ми всї одної матери дїти, ми всї Русини — чи з сеї чи з тої сторони Бескида!

За парохію:

Матвій Шавала, пред.
Петро Винярский, кас.
Я. Оленець, секр.

„SWOBODA"
(LIBERTY)
The Ruthenian Weekly
published every Thursday at
184 Hudson St., New York, N. Y.

Published by
Ruth. Publishing & Exchange Co

Anth. Curkowskyj, editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter December 21, 1906 at the post office at New York, N. Y. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода"
часопись для руского народа в Америці і орган „Р. Н. Союза", виходить що тижня в Четвер і коштує:
в Америці на 12 місяців...$2.00
до стар. краю на 12 місяців $2.00
в Америці на 6 місяців.....$1.00

Оплачувати газету треба всегда з гори.

Гроші треба посилати в реєстрованим листі, або через експресовий, або почтовий money order (моні ордер). Money order, то є карточку ,котру дістанете від почтаря або агента на експресовім офисі, пишіть нам, бо без того ми не годні гроший дістати.

Адрес:
"SWOBODA"
184 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.

Хто хоче, щоби єго адрес змінити мусить подати нам, крім нового, також свій старий адрес.

Усіх наших Вп. дописувателів просить ся о ласкаву терпеливість і повідомляє ся, що надсилані дописи будуть по черзі в найкоротшім часі поміщені. По причині великанського наплаву матеріялів, ми б хиба змушені були потроїти обем видавництва, щоб усі надсилані дописи містити. Тому мимо передовсім ті, що відложені стратилиб свою вартість, а ті, що і по кількох днях будуть мати свою стійкість, відкладаємо до дальших чисел.

Редакція

ПРОТЕСТ проти папскої буллі.

(Дальше.)

III. Третя точка: „Ся булля не признає нас гр. католиків в Америці як синів загальної вселенської церкви, до чого маємо повне право, а через те містить в собі несправедли... [illegible] краса католицкої [illegible] е в тім, що вона [illegible] е після заповіту Г. Н. Христа всі народи [illegible] ською любовю і [illegible] ставе одною ласкою і [illegible] Пишнота [illegible] кат. церкви являє [illegible] в ріжнородности обряд[illegible] в єдности віри. Сам [illegible] Дух, війшовши на Апо[illegible], дав їм власть говорити ріжними мовами на знак, що всі народи призвані до церкви Христової, після слів пророка Давида: „Хваліть Господа всі язики, хваліть Єго всі народи". Кожду отже мову вже від самих початків католицкої Церкви усьвятив Дух Божий для праведної і достохвальної Служби Всевишньому. Коли-ж ріжні мови творять ество ріжних народів і стоновлять з їх звичаями і обичаями ріжні обряди, чи не кождий отже обряд усьвячений Духом сьвятим для служби Богу? Руска церков прийшла до правдивої віри і до спільности із вселенською церквою католицкою із своїм окремим язиком славянським та обрядом греко руским. Тоті гр. церков приняла Русинів як синів і одобрила їхній обряд із всіма привілеями. Ми гадаємо, що се не є гріхом, що всемогучий Бог сотворив народ славяньский, а ласка І. Христа призвала його до своєї церкви, даючи йому спромогу хвалити Бога власним язиком. Коли ж католицка церков приняла нас раз після волі Христа до своєї єдности, так маєм повне право жити в цілім сьвіті такими, якими нас Бог сотворив. Єсьмо Славянами, маємо свій окремий обряд одобрений церквою, любимо свій язик і свій обряд, проте нікому не вільно видарати нам се, що нашій души вроджене, свойске, дороге.

Деб ми отже на сьвіті і не находились, всюди свобідні маємо почитати всемогучого Бога своїм язиком і після нашого обряду і всюди Церков-мати повинна вважати нас синами в такім виді, в якім дійсно єсьмо, значить, греко-католицкими Русинами. Се показує впрочім виразно слово „католікос", що питоме і спільне нам з загальною церквою, себ то, що на цілім сьвіті кождий має признавати нас яко гр. католиків. Но булля „Ea semper" вказує ясно перед цілим сьвітом, що те слово „католікос" не належить ся нам, бо є якась земля на сьвіті, де кождий нарід може жити, лише не гр. католики Русини. І не знаємо, де находить ся те місце, в якім маліб жити ми гр. кат. Русини? Ми були сеї думки, що в кождій части сьвіта можуть місце також гр. кат. Русини, особливо, коли вони не одинцем, но в 500.000 чи дуже живуть разом, мають свої церкви і сьвященників, а навіть свого епископа. Цікавоб нам знати, задля якої причини заперечує ся нам назва „католікос" та й яке иньше ім'я маємо собі прибрати поза межами нашої батьківщини. Моглоби здаватись, що гр. кат. Русини привязані до якогось певного місця, поза яке не слід їм вийти і де утрата всіх прав і привилеїв, а навіть самого імени католицкого, між тим, коли католики иньших обрядів можуть жити безпечно в якім будь місци і в якій будь териториї без віяких обмежень. Нам здаєсь ся, що Сьвята Столиця руководилась в буллі сею гадкою, що в Америці не можуть жити гр. католики, хиба, що відбере ся їм всі права і привилеї в хосен латиньского обряду.

Та ми однаке маємо, що 500 000 гр. кат Русинів здобуло собі повне право жити в Америці після свого обряда і своїх привилеїв, тим — наче, що, як в горі зазначено, вже 35 літ ми після сего обряда в Америці жиємо. Так не позволяли з него нічо взяти або змінити, задержуючи з признанем і справедливо назву гр. кат. Русинів. Коли протє Сьвята Столиця узнає нас гр. католиками, так маєм такими бути і такими есьмо і в Америці та й нікому не вільно відбирати нам сю назву „католікос" без очевидної несправедливости.—Булля „Ea semper" містить в собі суперечність і через те, бо дає до пізнаня, що ся назва „католікос" є для нас пуста і неодвітна та що не можна бути нам в Америці такими, якими есьмо поза Америкою. Ми гр. кат. сьвященники і всі вірні Русини, маючи право на сю назву „католікос", не хочемо із власної волі її відвидати або як небудь зневажати, тим-то вважаєм, щоб Сьвята Столиця нам відповіла, яку назву признанить нам гр. католикам в бучности церков матір. Між тим ми зовсім явно заявляємо, що булля „Ea semper" через те, що цілком інакше заобходить ся з нами в Америці, чим в Австро Угорщині, наносить наругу назві „католик" і містить в собі несправедливість.

З біжучої хвилі.

Наша суспільність американська переживає тепер важку кризу. Тілько ріжнородних справ накопичилось в послідних часах, така сила всіляких проектів підлягає ся під розвагу і дискусію наших громадян, що й не знати, як сьому подолати, в який спосіб зреформувати цілу тутешню Русь. Приїзд першого епископа руского і його перші кроки між повіреною йому паствою, римска булля для гр. кат. Русинів в Америці, партийна борба на тлі релігійно-національнім, поладжуване усяких личних справ — словом, така ріжноманітність, що вже хиба ніхто з наших патріотів не повинен нарікати на недостачу цікавих і сензацийних „новинок", або на брак „безробітя" між нашими виселенцями.

З початку (я пишу лише про найновійші події, а саме від прибуття нашого Архиерея на землю американську) то ціла окружаюча нас атмосфера була доволі душна; у воздусї висїла якась глуха тиша, неначе перед літньою тучею. Згодом почало прояснюватись, а нині вже й сліпий побачить, який вітер дує в очи нашому Братови... До часу [illegible] Пресвяв. Ортиньского нашим епископом уся наша „діяльність" обмежала ся виключно на малеські екскурзії в табор наших противників. Ми відважно „кивали пальцем в чоботі", а иноді навіть публично грозили, що всіх хрунів і ренегатів, всіх фарисеїв і тромтадратів проженем соромно на чотири вітри, а на пятий шум! Вороги, котрих ми мали на думці, сьміяли ся з нас, але ми ликували, що „моральна побіда" по нашій стороні. А тимчасом стало ся те, що мусіло стати ся при нашій ослабленій „руській вдачі". Наші супостати зорґанізували чорні сотні і хулиґаньскі кружки, запрягли до роботи всіх темних духів і розпочали роботу на широку скалю.

Коли возьмемо до рук „Світ", „Поступ", „Правду", „Вістник" і новозаложений „Американьский Голос", то побачимо, як на долони, з якою консеквенцією прямують „опікуни нашого народа" до назначеної мети. Вони зовсім не перебирають в средствах і слевах, щоб тільки скаптувати як найбільше прихильників для своїх „ідей". Коли нападають на нашу [illegible]ність, то не знаходять жадної ріжниці між „хлопом і попом", у них і Іван і Стефан, і Гаврило і Кирило, і руский дяк і учитель, і ерей і архиерей — то все на купу: „польска інтриґа", „змінники", „сепаратисти українці". Було би великим гріхом з нашої сторони не признати усім тим людям консеквенції в їх підпільній роботі. Дехто сьвідомо, дехто несьвідомо, один за гроші, другий без гроший — а всі „работають" від рана до ночі, щоб тільки розкинути на запущену але плодовиту руску ріллю як найбільше діявольского насіня.

Возьмім же тепер до руки нашу „Свободу", одинокий орган, в якім можемо боронити нашої слушної справи. Возьмім — кажу — до рук отсю „Свободу" і читаймо кожде єї число від дошки до дошки. Що побачимо? — Харлампій Черепаха, М. Беля і двох-трох сьвященників — се репрезентанти усього нашого народа під таку важну, переломову хвилю! Ті пять людей, ведені горячим почутєм любови до „меншого брата", двигають на своїх барках усю нашу народну роботу і відганяють ся на всі боки від всіляких цуциків-муциків, що гавкають на наші народні сьвятощі, та мазають плюгавим болотом усіх щирих синів нашої безталанної Неньки. — Шкандаль!...

І деж то — питаю ся — ті наші „батьки народу", ті потомки козацкі, сини свободолюбного і хороброго племени славяньского? — Гей, не дай Боже, як би так вийшли ті колишні козаки із своїх високих могил та курганів! Мали-ж би вони роботи муштруючи власних нащадків!...

Я не можу порозуміти, як наші „передові" можуть дивувати ся тим темним масам, що вони такі байдужні до своєї сьвітлої минувшини, такі рівнодушні на все те, що кругом них діє ся. Адже вони, ті темні маси, не мають „університетського образовання", не було кому научати їх рідної історії, ніхто не подбав про їх елементарну осьвіту, не научав божого закону, не довів до пізнаня сущої правди. Та коли ми, помимо того, маємо до тих неграмотних людий ріжнородні претенсії, то щож нам треба сказати про тих, котрі [illegible] понад уровень пересічного мужика і поросли „шляхотним" пірем?

І деж, до лиха, поділа ся та наша інтелігенція, що провандрувала за руским робітником із старого краю? Де наші сьвященики, адвокати, лікарі, учителі і много много иньших осьвічених одиниць? А деж би мали бути: з малими, дуже малими виїмками — всі „благоденствують"... Ей Тарасе, Тарасе! Сказав ти колись велике слово до малих карликів, та вони його і дози не чують... поглухли!

Не можу вийти з дива, чому то делкі наші сьвященики (не всі!) або[illegible]тували „Свободу" і весь той рух, [illegible] аж клекотить між нашими родимцями і по сім і по тім боці океану. Засіли собі на вигідних парохіях і прислухують ся з далека, як там десь, далеко від них, або і побіч них, йде борба о наше „бути або не бути". Немногі одиниці аж похрипли з натуги, взиваючи всіх і вся до організації, єдности та самопомочи, а більшість води в рот набрала і... мовчить. Як би нині, виджу перед собою одного галицкого селянина, що відозвав ся до свого пароха: „Е, єгомосць, то не штука клопа висповідати, але навчіть його так жити, щоб він не мав з чого сповідати ся!.." Золоті слова — та не для каждого....

Кажуть люди: „з одного дерева хрест і лопата". Всі наші сьвященники то з крови з крови, кість з коста нашої, але не всім дав Бог у груди однакове серце. І чому то так? — хто його знає... От возьмім під розвагу нинішну хвилю, бо друга подібна не зараз случить ся. Всі наші вороги (а імя їх легіон!) шкалюють нашого Владику, якби не знать якого злочинця, а наші священики ані чичирк! „Аву — мовлял — на чім то все скінчить ся?... Коли епископ побідить, то піду зложити йому ґратуляцію, а коли програє, — ну, то не потребую навіть з дому рушати ся". — „Або ви, татуню, ідьте з кіньми на ніч, а я буду дома — або я буду дома, а ви ідьте на ніч...."

Але-ж, Отцове! Чейже сей епископ, хоч і який він енергічний, на пять фронтів таки не годен сам один обганятись! По що ви властиво еґзистуєте тут в Америці? Чи лише один о. Стефанович почуває ся до обовязку станути в обороні свого зверхника і запротестувати против кариві кількох мадяроньских матолків? А чому досі зробили на всі ті злобні напасти і безсоромні пашквілі, які сиплють ся на голову нашого епископа, мов з рога обильности, від ускої кацапскої сволочи? По одним боці: „Світ", „Поступ", „Правда", „Вістник" і „Американьский Голос" — а по другім: перший руский епископ для гр. кат. Русинів в Америці! — Ва кажете [illegible]: „Е, такий Гладик, чи який там йому подібний, не потрафить мене образити!"—Тож то власне ціла біда в тім, що вас ніхто не годен образити!... Та цікавий я, щоби ви зробили тоді, коли-б який там-небудь Гладик приїхав до вашого дому і зачав говорити вам імпертиненції. Скажіть, чи не мусів би той Гладик принести з собою мішок на свої власні кости?... А тут же той самий Гладик бе в лице і вас і нас і всі наші релігійні та національні сьвятощі. Чи не знайдете на те все одного слова протесту? А коли ва[illegible]дите ся так дуже [illegible] цзари, Гладика, [illegible] чому [illegible] не [illegible] сеї рукавиці, яку вам кинув під ноги о. Обушкевич в своїм „вѣроисповѣданію"? Колиж ви (може вільки на разі) зрезиґнували з народної чести, то майте відвагу сказати се щиро і отверто. Тепер така хвиля, що мусимо почислити усі свої сили; мусимо позбирати єи до купи, бо „время люте". Якже ми, „цивілі", будемо знати, що ви, сьвященики, не хочете приложити рук до теперішної акції, то ми, силою обставин, будемо приневолені взяти цілу справу у свої власні жмені — але тоді вас тут не треба! Будьте переконані, що вохоли сам нарід стане в обороні свого епископа. То справа відразу вияснить ся і всі московскі шматки і дранки не знайдуть приступу до наших робітників. Якои що наші „менші брати" ждуть твердого і рішучого слова від своїх душпастирів, а се знак, що ви не стратили еще у них цілковитого довіря. Імій уши слишати, да слишить!"

На закінчене кілька слів поясненя. Не думайте собі Всч. Отці Духовні, що підписаний поставив собі за ціль бризнути в очи сьвященикам соленою водою і немов то з погордою вказати на них пальцем. Будьте увірені, що я високо ставлю і вельми шаную стан сьвященичий, може навіть більше, ніж неодин з ваших собратів.... але мені лежить на серці добро нашого народу, що відбав ся від рідного гнізда, а тут грозить йому загибіль. Ма

всі дітьми одної великої Матери, чом же не маємо взяти ся сильно за руки і збитою лавою кинутись на врага та розторощити того нужденного хробака, що цілими віками точить наш живий орґанізм? Погляньте у Галичину. Там сьвященники ідуть врав з народом у завзятий бій і в поті чола здобувають „меншому брату“ долю і волю. Вони не випускають із своїх рук чепиг народного плуга і скибу за скибою видирають рідну ниву, загарбану нам лютим нахабним сусідом. Чи ми тут, в новій нашій вітчині стоїмо на таких сильних підвалинах, що ви вже не потребуєте прикладати своєї цеголки до народної будови? Застановіть ся і не кидайте бодай каменем на тих, котрим в розпуці вирве ся нераз з уст терпке, а іноді і обидливе слово. Я знаю, що ви любите кріпко свій нарід, бо нераз уже давали наглядні докази тої любови, але тут — бодай під сю переломову хвилю — треба праці не доривочної, але постійної і солідної. І самі робіть і других до сего заохочуйте. Я знаю з власного досьвіду, що може зробити ревний сьвященик із своїх парохіян і з тих посторонних людий, котрі з ним стикають ся. Складуйте мітинґи, осьвідомляйте незрячих і протестуйте не тільки против буллї (вона—як самі знаєте не становить еще усього лиха), але і против тих, що в який небудь спосіб ставлять перешкоди нашому Владиці в упорядкованю повіреного йому стада. — Невисказано гірко мусить бути Преосьвященому, коли він жалуєть ся перед сьвітскими людьми, що сьвященики відносять ся зовсім байдужно до нього.... Після того не дивуйте ся, що наш простачок заскреготе нераз зубами на таке диво....

Один за многих.

Собача, підла брехня цареславного сьмітя.

В числі 5-ім з дня 12-го лютого, в цареславнім сьмітнику Гладикового „Поступа“ нагабрано під заголовком: „Так треба протестувати против Буллї“ усякі брехні. По собачому розбрехав ся „редахтір“, що церкві сьв. Ап. Петра і Павла в Jersey City відправив цароставний батюшка службу Божу, при участи 200 людий і се дуже людям подобалось. Та ми, в Jerey City, Комітетові церкви сьв. Ап. Петра і Павла заявляємо, що се є підла, собача брехня зрадника і прихвостня цареславія, бо церков сьв. Ап. Петра і Павла єсть греко-католицкою і єсть записана в трост на нашого Преосьвященного Епископа С. Ортиньского, а парохом сеї церкви єсть Всч. о. Александер Улицкий, котрий утримує що[...]я і кождої неділї і сьвята правильно богослуженя. Маємо рівнож свого диригента хору п. Андрея Ґелу, знаного фахового диригента — і всї чесні Русини котрі люблять свою гр. католицку церков і свою греко-католицку, правдиву віру і народність тримають ся своєї церкви і дасть Бог, що у нас уже запанує християнський спокій, коби тільки нас не нападали тоті цареславні жуки. . . . .

Се єсть правдою, що цареславні батюшки наняли шапу в приватнім гавзї, ніби на цареславну церков і наносили всїлякого рода шторових баксів та поліпили олтар, і там потягли за собою наших бувших славних тростістів, сьвічкогасів, лямполизів, замітачів і прч., котрі хотїли віддати нашу церков цареславним батюшкам, — а також пристав до них славний наш дяк, А. Николин, котрому ми виповіли місце і котрий, як ми довідались, присягав на конвенції дяківскій своїй гр. католицкій церкві, присягав і в нашій церкві підчас візитації нашого Епископа — ну, але щож, така присяга для зрадників, нічим; днесь ходить він по гавзах і відмавляє дїтий від нашої школи, відмавляє від церкви — циганить, крутить, де як може. Де вже не годен наклонити, то говорить, що то буде друга гр. кат. церков, а другим, що православна чи цароставна віра єсть твердша і т. д. Та на се ми не зважаємо і не страхаємось того, бо чесного чоловіка ніхто не зведе з правої дороги, а і чесні люди, єсли підуть до шапи, то переконавши ся що то за зволоч сї ровийскі долярохапи, повернуть опять до своєї власної церкви.

Також і се є правдою, що цароставний батюшка приходить до своєї шапи, але як? Приходить з величезним, суковим колом у руках і з псом. От видите люди як сьвященник росийский іде до свого храму: псами і з колом в руках... А се чому? Таж наш сьвященник о. Улицкий іде до нашої церкви з молитвословом в руках, не боїть ся нїчого, бо у него чиста совість. Тай наші провідники церковні также ходять собі свобідно, без жадної зброї. А ви, пане Гладик, ви пане Николин?... Таж ми чули, що ви мешкаєте межи нами такой в сусідстві, а однак і з лїхтаркою в білий день вас нїхто не побачить. Чого криєтесь, коли у вас чиста совість? Ми тільки про вас чуємо, що ви коло нас мешкаєте з ваших шмат, та рівнож чулисьмо, що носите збрую при собі. А се що? таж ми чесні, спокійні люди. Чи може чуєте якийсь великий тягар, якусь збродню на вашій совісти, котра непозваляє вам свобідно ходити помежи нами? Чи се вже не наше діло!

Комітет церкви сьв. Ап. Петра і Павла в Jersey City, N. J.

„Символ віри“ старого фарисея.

Чи знаєте ви, шановні читачі, за кого я отсе хочу писати? Не трудно вгадати тому, хто інтересував ся житєм американьскої Руси за послідних кільканайцять літ. Особа, про котру говорити му в нинїшній статі, се можна сказати — фундатор „старорускої партії“ на земли американьській; се сьвітило і стовп тутешньої кацапиї; се духовний вожд тої хулїґаньскої голоти. що то послїднили часами викинула із себе ціле море скаженої піни на усю нашу народну роботу; що плюгавим болотом мазає нашого епископа; що бажає стерти з лиця землі всїх наших однодумців, лаючи нас послїдними корчемними епітетами по усїм правилам „высшой культуры русской“. Сей чоловік, що тільки лиха накоїв нашій суспільности, має чоло уважати себе за якогось мученика, за якусь ідеальну індивідуальність, за істинного патріота і одинокого щирого защитника наших руських еміґрантів. Він — сей „біленкий гріб“ — містить в 4 ч. своєї возлюбленої „Правди“ своє полїтичне „Вірую“, з котрим саме я бажаю познакомити наших читачів, додаючи від себе деякі уваги. Сей свій „Символ віри“ затитулував старий гриб шумним наголовком: „Моє вѣроисповѣданіє“. Ось і подаю се „віро.сповіданіє“ дословно, як воно напечатане в згаданім органі московських запроданців.

„Отъ 41 лѣтъ — пише атаман москвофільської сволочи — я священникомъ гр. кат. вѣроисповѣданія, люблю и отъ души почитую мой обрядъ восточный — та обороняю его отъ латинизаціи, котора отъ нѣсколько лѣтъ глубокіи коренѣ въ нашъ народъ русскій запускає, и нѣтъ кому смѣло, отвер то въ томъ упадку нашой уніи въ оборонѣ станути.

Єсьм Русиномъ — и отъ ранних лѣтъ, отъ коли я позналъ мой дорогій любезный русскій народъ, належалъ и належу до руско народной партіи с. е. твердо стою и въ чемъ могу, по моимъ слабымъ силамъ обороняю нашу первобытну историческую Русь — и не сталъ ся я николи измѣнникомъ, здрадникомъ ни вѣры, ни русской народности, якими незаслуженными епитетами обдаряє мене „Свобода“, „Свѣтъ“ а къ сожалѣнію въ послѣдномъ числѣ и „Поступъ“.

Великими заслугами я не хвалю ся, а єсли щось доброго для Руси сдѣлалъ, то дѣлалъ я не задля заслугъ, похвалъ, вдячности и ордеровъ, а съ почутя моего обовязку.

Я вже старый и къ тому и на здоровлю подупалый, „мнѣ подобаетъ малѣти, вамъ же расти“. — Трудѣть ся одже вы молодшіи братя въ корысть для блага нашой русской церкви и старославянского обряда и для прогресу нашой руско народной партіи съ самоотверженіємъ — та лишѣть мене старого въ спокою и будьте справедливыми противъ моей скромной личности, то рѣчъ перва. Не слухайте фарисеевъ, лизуновъ, крикуновъ, украинско радикальнихъ, и нѣсколько мадяронскихъ то рѣчъ друга. — Протестовъ противъ буллѣ — Ви священники безъ Епископа не вносѣтъ нѣякихъ, тое важное дѣло позоставѣтъ народови — то трета рѣчъ. А четверта рѣчъ то память на Бога, въ Которого рукахъ єсть судъ и право. Sapienti sat.“ — Підписано: О. Теоф. А. Обушкевичъ.

Лишити отсе „вѣросповѣданіе“ без жадної відповіди, було би великою кривдою для шан. автора і він міг би мати слушний жаль до „крикуновъ украинско радикальныхъ“, коли б вони, не звернувши уваги на се, „завѣщаніє“, перейшли над ним до порядку дневного. Я отже, виручаючи многихъ „фарисеевъ, лизуновъ“, позволю собі „переїхати ся“ по тій високопарній заяві „старенького татунця“ і сказати своє „вікраїньське“ слово дотично поданого висше „наставленія“ для всіх „читателів і почитателів“ москвофільської шматки.

Кажете, почтенний Отче, що любите і від душі почитуєте свій обряд восточний Чи справді так? Може... я не знаю — але коли ви не знаходите жадної ріжниці між обрядом православним, а нашим русько католицьким, то може й ваша рація: може ви й справді любите сей обряд; але так само люблять його, той восточний обряд і тії, що огнем і мечем навертали наших закордонних братів на „свою віру“. Любили сей обряд тії, що закували і закріпостили наш український народ і тії, що наложили на його уста відомий вам каганець з 1876 року. Любив сей обряд і пок. Побєдоносцев, любить його до нині цілий „сьвятійший“ Синод, люблять всї хуліґани й чорносотенці, а вже ніхто не милує його так як „православна“ місія в Америці і ваш.. Гладик. Очевидно, я неперечу, щоб сей обряд був вам байдужний. Чейже кождому відомо, що ціла мейфільдська руська громада приняла сей, захвалюваний вами обряд, а се колишні ваші парохіяни. Відомо нам також, що і в теперішній вашій парохії є одно братство православне, а вже і сліпий побачить, як совісно й щиро сповняєте ви свої обовязки духовного управителя, заложеного вами „Господства“, що помалу, але постійно котить ся в обійми православно цареславної місії... Бачите, Отче Добродію, що ви дармо трудили ся, виписуючи на початку свойого „завѣщанія“ сю безмежну любов до восточного обряда. Ми то вже давно давно знали що то ваше надмірне почитанє „гр кат. вѣроисповіданія“ вагнало в правосланну кошару не один десяток „Москалів з під Горлиць“.. А скажіть же тепер, любителю восточного обряда, чи подібні случаї полишив за собою хочби оден з тих, зненавиджених вами, „попиків радикалів“, тих як ви кажете — „безвірків“ і „анархістів“?.. Анї один не дорівнав вам ніколи такою любовою до „гр. кат вѣроисповіданія“!..

Кажете дальше, що ви обороняєте наш обряд від латинізації і проливаєте крододи лячі слези, що „нѣтъ кому смѣло, отверто въ томъ упадку нашой уніи въ оборонѣ станути“. Знаєте, Отче Defensor fidei, що я самоохотно і з найбільшою радостію поповню на собі „гаракірі“, коли ви наведете менї один — одинокий конкретний факт, щоб котрий небудь з наших сьвященників допустив ся якої небудь, хочби ворітя найменшої — як ви кажете — латинізації. Навпаки, я сьвято переконаний, що усі наші душпастирі без ріжниці партийних пересьвідчень стояли і стоять (і стояти будуть) на сторожі нашого руського обряду, бо сей обряд їм милий і любий, хоч чванити ся тим не потребують. Тая отже латинізація, про котру ви верзете, се тільки хоробливий обяв вашого старечого мозку, бо на ділї нашому обрядови не грозить жадна опасність, доки ми почуваємо себе щирими синами наших незабутних батьків. Тай не так легко накинути нашому народови чуже віроисповіданє, поки він носить голову на своїм власнім карку. Адже були часи, (се діяло ся потрохи і за вашої памяти) що наш мужик кров свою проливав, а таки не дав ся переробити на православного. Якже ви можете і подумати, щоб так собі ні сіло, ні пало, — прийшов хтось, зробив щось... а Русини приняли латиньский обряд. Коли якісь — там, запоморочені кацапською дурійкою, наші братя дали ся з легким серцем загнати до православного жолоба, то ще з того не виходить, що так може зділати весь наш нарід... Не бійте ся, старенький, ми не підемо чужим богам служити.. Для нас і Рим не страшний.. Се-ж не сьвятійший Синод, що виписує „єванґеліє“ на спинї непокірних „мужичковъ“... Не бійте ся, Отче, ні! Можете умирати спокійно... ми вже якось без вас мусимо собі радити, щоб не попасти у ту „латиньску хоробу“, на яку ви отсе занемогли...

Ще до ваших жалів, немов то нема кому під сю пору боронити „нашої унії“ перед латинізацією, — то ви помиляєтесь. Погляньте лишень кругом себе: цілий штаб православних батюшків з благочинним архиєреєм на чолї а за ними їх прихвостень а ваш вихованець Гладик з усею своєю компанією. Бачите? — ціла плеяда! Чи сих вам мало? Вони ж так само як і ви задивляють ся на нашу унію, тільки-ж вони більш отверті чим ваша всечестність.. А коли вам таки за мало сих опікунів нашого народа, то киньте зором в другий бік: мадяронські сибарити, а коло них сьміхунчик Жаткович... (Щось в роді вашого Гладика).

Називаєте себе Русином і зачисляєтесь до „русско народной партіи“. Я констатую, що ви не маєте найменшого права називати себе Русином, бо Русини — се ми се „паратисти“, що почуваємо себе народом самостійним, відрубним від народу великоруського або російського. „Русско народная партія“ на галицькім ґрунті (а ви преці Галичанин), се по нашому відступники, зрадники, хруні. Офіціяльно ви можете звати себе „русским“ (але не Русином, бо то не все одно) або прямо Москалем чи Росіянином. Ви в негідний спосіб надуживаєте назви, яка належить ся виключно нам — по вашому словареви — сепаратистам — українцям“. Учений сьвіт знає нарід російський і нарід українсько руський, і ви сего не заперечите. Коли ви не належите до Русинів Українців, ergo ви „чистої крови“ Москаль і — квита! Стійте собі дальше „твердо“ і в чім можете по своїм слабим силам обороняйте вашу „первобытну“ историческую Русь“, але не робіть так, як ославлений галицький паяц, ваш „депутат“ Марков що до своїх виборців говорить по руськи, а в парляменті по російськи (та коби хоч умів!), та ще має сьмілість вмовляти в своїх слухачів, що такою мовою (се-б то по російськи) говорять усї мужики галицькі.

На „Свободу“, „Свѣтъ“ і на „Поступъ“ на нарікайте. Адже ваша много заслужена личність підлягає критиці так само, як і кожда иньша особа. Прецінь же послїдні дві часописи, а з ними ваша „Правда“, мадяронський „Вѣстникъ“ і соціялїстичний чи ідіотичний „Американьский Голос“ заповняють цілі шпальти поганими й безглуздими лайками на нашого епископа, котрий ще навіть не оглянув ся гаразд по американьскій Руси і не мав чести „пайташкувати“ з вами по руських парохіях та боронити разом з вами „нашої унії“...

В своїй християнській смирности не приписуєте собі нібито великих заслуг, які ви для блага Руси „сдѣлали“ а й того „трошки“, що ви зробили, то не „задля похвалъ, вдячности и ордеровъ, а съ почутя обовязку“. Справді, які ви, Отченьку, скромні,.. Я ж на відворот, можу сказати сьміло, що ви зробили много, дуже много; навіть за богато, як на сили одної людини. Подумайте лишень: „Общество“; закладанє (читай: видиранє) нових парохій; усякі конвенції, мітінґи і збори; редаґованє „Правди“; обовязки душпастирські приєднуванє нових членів для „русско-народной партіи“; обїздки непевних позицій.. та хто те все годен счислити! Кілько то лише здоровля (а се кольосальна заслуга!) коштувала вас одна джерзисітська парохія.. Але що то говорити: всїх заслуг і на воловій шкірі не списавби! Вже то і найбільший ваш ворог мусить вам признати, що „почутє обовязку“ у вашої всечестности пірамідальне!..

„Я вже старий — пишете дальше в своїм посланію — и къ тому и на здоровлю подупалый, „мнѣ подобаетъ малѣти, вамъ же расти“. — Так, так, батечку! Старенькі і то зарівно на тїлї і на розумі, чи там на души. Самі чуєте, що „малієте“, що спадаєте „долой“ — за теж ваш пупіль Гладик, котрим ви недавно ще так одушевлялись, „росте“ все в гору та в гору і є надія, що високо скінчить.. Неменше „ростуть і тії, що по вашій методї „обороняютъ нашу первобытну Русь“ від всяких „ізмів“ і „істів“.. Так змалювати пашого епископа, як се роблять ваші „молодшии братья“, не вднуть навіть найістеннійші з „истинно русскихъ людей“!

(Дальше буде.)

— Апостол москвофілів збожеволів. Славний був на цілу Росію о. Геліодор з Почаєва, котрий від часу псевдо-конституційної ери послідних років видавав в почаївській Лаврі чорносотенну ґазету „Почаевскій Листокъ“. В тій ґазеті прославив ся о. Геліодор, виступаючи з нечуваною запеклостію против всяких конституційних реформ в Росії та накликуючи зовсім явно до погромів всего, що носило на собі познаки „неблаґонадьожности“. „Почаевскій Листокъ“ був орґаном „чорних сотень“, що під назвою „істинно-руских“ мордували Жидів, грабили і нищили їх майно, тровили революційні та взагалї поступові елементи, являючись всюди правою рукою російської поліції. Цареславні статї „Почаевского Листка“ передруковувало часто москвофільске „Русское Слово“, а за сим „Правда“ і „Поступ“, радіючи з погромів і розливу крови чорносотенних банд в Росії, та підбурюючи темні маси народу против українства як сінонїму всїх найнебезпечнійших „ізмів“. О. Геліодор був для москвофілів апостолом „русскої ідеї“, яку так ревно пропаґують своїми ґазетами. І той о. Геліодор недавно збожеволів. Ненависть до поступу й людської справедливости так омрачили його мозок, що мусіли відставити його до заведеня для божевільних. Союз „істинно-русскіх“ утратив тим способом одного з найзавзятійших борців а всякі москвофіли і чорносотенцї свого апостола. Що правда, і між ними чимало зям засудив на кару смерти. Підроль о. Геліодора, але чи скоро стріне їх судьба почаївського первовзору?

СПРАВИ „СОЮЗА“.

Отець духовний „Союза“:
о. Стефан Макар, Phone 46—12
11 May St., Ansonia, Conn.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки 1906—1908.

Предсідатель:
Константин Кирчів,
140 Essex St., Jersey City, N. J.

Місто-предсідатель:
Іван Парилик, Terryville, Conn.

Касієр:
Алексій Шаршонь,
524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодозій Лабовский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Т. Талпаш, Shamokin, Pa.
Лев Моніта, Lansford. Pa.
Михайло Баля, Holyoke, Mass.
Матій Созенюк, Sayre, Pa.
Андрій Овсак, Trauger, Pa.
Ф. Поливка, Hazleton, Pa.

Контрольна Комісія.
о. Л. Левицкий, Shenandoah, Pa.
Осип Стеткевич, Shamokin, Pa.
О. Балакура,
91 S. Washington Ave. Scranton. Pa.

Головний організатор:
Семен Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Вступайте до Союза!

„Союз“ — одинока руська народна організація в Америці.

Принимае членів від 1 року до 40 літ життя.

Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

В разі смерти члена кляси „А“ (пілe посмертне) $1000.00.

В разі смерти члена кляси „Б“ половину посмертного $500.00

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „А“ 400.00 дол.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „Б“ 200.00 дол.

Посмертне за діти від 15.00 до $300.00.

В разі утрати: а) обох очий ніг або рук $1000.00,
б) одної руки, ноги або ока $200.00.

Сли отець родини в шпитали божевільних, Союз платить що року родині $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союза.

Важне
для П. П. Секретарів Р. Н. Союза

Повідомляю раз на все, що всі гроші належачі до каси Р. Н. Союза, посилае ся так: на money-order-ах або чеках виписуе ся імя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше так записаний money-order або чек не посилае ся до Голов. Касієра, але враз з виказами до Голов. Секретаря. Головний секретар опісля відсилае їх до Голов. Касієра.

С. Ядловский,
Голов. Секретар.

Читайте!

На підставі ухвали Конвенції „Союза“, кожде братство приналежне до „Союза“, повинно мати отсі книжки:

1) Книжку членів (іменослов).

2) Книжку місячних складок.

3) Книжку касову і протоколову.

На сі книжки повинно кожде братство заслати 5 долярів до каси „Союза“

Ч. 426 КВІТ $200.00
на двіста долярів, котрі п. Петро Плеш отримав яко надзвичайну запомогу за утрату зору ока з Гол. Каси Руск. Нар. Союза в Америці
Everson, Pa. 1908.
Петро Плеш.
Сьвідки:
Іван Фариняк,
Конст. Овад.
Від місц. Уряду Р. Н. Союза в Америці. Від. 59.
Осип Бандрівчак. пред.
Іван Фариняк, секр.

Ч. 453 КВІТ $100.00
на сто долярів, котрі Іван Нестер отримав яко похоронні кошта по Розалії Нестер з Голов. Каси Руского Нар. Союза в Америці.
Mayfield, Pa. Febr. 14. 1908.
Іван Нестер.
Сьвідки:
Петро Кихорт,
Мих. Ханчак.
Від місц. Уряду Р. Н. Союза в Америці. Від. 21.
Лука Чайковска, пред.,
Петро Сабат, секр.

Ч. 455. КВІТ $1000.00
на тисячу долярів, котрі Юрко Гавриляк отримав яко посмертну запомогу по браті Петрі з Гол. Каси Рус. Нар. Союза в Америці.
Alden Sta., Pa. Febr. 13. 1908.
Юрій Гавриляк.
Сьвідки:
Андрій Звірженьский,
Павло Басенда.
Від місц. Уряду Р. Н. Союза в Америці. Від. 72.
Прокіп Судік, предс.
Николай Галайда, секр.

Ч. 456. КВІТ $400.00
на чотириста долярів, котрі отримало Бр. Сьв. Іоана Хрест. яко похоронні кошта з Гол. Каси Руск. Нар. Союза в Америці.
Waterbury, Con. Feb. 16, 1908.
Братст. Сьв. Іоана Кр.
Від місц. Уряду Р. Н. Союза в Америці. Від. 11.
І. Констанкевич, предс.
Мих. Стах, секр.

Ч. 457. КВІТ $200.00
на двіста долярів, котрі Марія Дзямба зам. Нога отримала яко посмертну запомогу п браті Луках з Гол. Каси Рус. Нар. Союза в Америці.
Waterbury, Con. Feb. 16, 1908.
Марія Нога.
Сьвідки:
о. Ст. Макар,
Д. Демянсвич.
Від місц. Уряду Р. Н. Союза в Америці. Від. 11.
І. Констанкевич, предс.
Мих. Стах, секр.

Ч. 460 КВІТ $400.00
на чотириста долярів, котрі Іван Буша отримав яко посмертну запомогу по жені Гелені з Гол. Каси Руск. Нар. Союза в Америці.
Duno, Pa., Feb, 15. 1908.
Іван Буша.
Сьвідки:
Іван Ґдуля,
Мих. Ґдуля.
Від місц. Уряду Р. Н. Союза в Америці. Від. 61.
Геор. Пучан, предс.
Андрій Чінґелі, секр.

Ч. 463 КВІТ $100.00
на сто долярів, котрі Василь Зубаль отримав яко надзвичайну запомогу за слабість з Гол. Каси Руского Нар. Союза в Америці.
Granville, N. Y. Febr. 15, 1908.
Василь Зубаль.
Сьвідки:
Іван Немлез,
Гр Павчо
Від місц. Уряду Р. Н. Союза в Америці. Від. 74.
Гр. Повчо, предс.,
І. Матроз, секр.

Ч. 465 КВІТ $200.00
на двіста долярів, котрі Юрій Рияк отримав яко надзвичайну заомогу за утрату зору ока з Голов. Каси Рус. Нар. Союза в Америці.
West Seneca, N. Y. 1908.
Юрій Рияк.
Сьвідки:
Ос. Тохосп.
Ол. Вавришко.
Від місц. Уряду Р. Н. Союза в Америці. Від. 137.
Іван Шуль, предс.,
Ів. Горох, секр.

Рух
в відділах Р. Н. Союза.

Amsterdam, N. Y. Бр. св. О. Николая, від. 168, подае до відомости, що річний мітинґ і вибір нового уряду відбуде ся дня 2-ого лютого с. р. в гали під ч. 59 Мільтон стр. Неявившийся член заплатить 50 цт. кари. Буді принимати ся нових членів. ....
К. Юркевич, предс.,
Д. Михальчишин, сек

Syracuse, N. Y. Бр. сьв. П. і П. від. 39. повідомляє всіх своїх членів, що місячні мітинґи відбувають ся завсігди в другу неділю по першім. Хто не явить ся перший раз на мітинґ заплатить 25, хто другий раз 50 цнт. кари. Довжний за два місяці до брацтва або Союза буде виключений
П. Мацко пр.
Ф. Кудлик скр.
Г. Гнатко кас.

ПОДЯКА.

Ватербері, Конн. Бр. сьв. Ів. Хрестителя як і Марія Нога складае отсим сердечну подяку головному Урядови Р. Н. Союза за скоре і точне виплачене посмертного по покійнім браті Лукачу Дзямбі.
І. Констанкевич пр.
М. Стах секр.
М. Дутканич кас.

Йонкерске Віче.

За почином центрального, а старанем місцевого Комітету, відбулось в Нед. 16. февр. с. р. в гали під церквою сьв. арх. Михаїла в Йонкерс, Н. Й. віче Йонкерских Українців, в справі відомих подій на Львівском університеті.

Присутних було до 150 чоловіка, між нами декілька Ню-Йорских патріотів, тай пару місцевих Угро Русинів.

Вступне слово виголосив о. Д. Добротвор і візвав до вибору президії віча.

Через акламацию поставлено предсідателем: Семена Фецка.

Він подакувавши щиро за оказану честь, відкрив властиві збори, молитвою: „Царю Неб.“ і короткою промовою. Секретарювали: о. Д. Добротвор і Вас. Роздільский. Перший забрав слово: Фед. Довгань. В річевій ядерній бесіді говорив о визискуваню і нужді робітника в старім краю, котрого то визиску причиною, „есть нічо инше, як тілька неграмотність, темнота, тай ще раз темнота.“ Візвав проте і самим горнутись до сьвітла і науки, закладаня шкіл і організаций, як не меньше станутъ на поміч старо-краевим братам. —

По нім промовляв Гр. Бойко. Сам бувший студент, змалював він кривди Українського студентства, які приходить ся тому ж зазнавати від шляхецкої війни на Львів. Університеті, згадав про сумну сецессію в 1902 р. напятнувавши при тій нагоді хрунівство москвофульского нарибку (зломане солідарности), пригадав події м. р. (1907.) масові арештованя студентів Українців, Їих 4 денну голодівку в львівс. казаматах і так зійшовши на послідні події, візвав до фінансової підмоги і несеня помочі Укр. студентам.

О. Д. Добр. відчитавши мемориял Наукового Товариства ім. Шевченка „о рускій Універзитет у Львові“ якого присутні вислухали з напруженою увагою, піддав до ухвали резолюції: негодовань, погорди і обуреня, (приняті вже на вічах так в Ню-Йорку, як і в Ню-арку), в домаганем ся, основаня окремого Русько Українского універзитету у Львові. Резолюциї принято і ухвалено заслати на адресу: Austro Hungarian Embassy Washington, D. C. Горячо патріотичною, повною жару і віри в наші сили, промовою, закінчив проґрамову часть зборів, о. Мик. Підгорецкий з Ню-Йорку, міста.

Почалась меньше приемна часть: збиране датків на „фонд боевий“ т, е на матеріяльну підмогу дальшої боротьби нашого народу в Галичині. Збирали: Ос. Вариха і Гн. Щенецкий, Авк. Телеп і Ів. Гувий.

Зібрало $ 26·90. Додавши до сего складку на весілю Петр. Феціни, в домі Ст. Оленич 3·70, — складку на хрестинах у Мих. Цар $ 1.16 (збирав Вас. Хома), робить разом $31 76 суму, яка на теперішний час довгого безробітя, досить красну. Гроші тії постановлено вислати на руки касвера центр. Комітету о. Ст. Макар. Ansonia, Conn.

Подавши тое до відома всім присутним і подякувавши їм за ласкаву участь і жертволюбивість, предсідатель замкнув віче молитвою: „Достойно есть“. —

По замкненю зборів підписувано протест від народу против буллї „Ea semper“ з дня 14-го Юнія 1907, та гуртками росправлювано про пекучі під ту хвилю справи, такж домашньо-Американьскі. Промовляли: Гн. Щенецкий, Ф. Довгань, о. Підгор., о. Д. Добр., Хар. Дзюбак і другі.

Таке то було віче в Йонкерс Н. Й.

А ну Братя Русини! де буде слідуюче? Who next?!

На „фонд боевий“ жертвували на вічу:

По $1.00: Ом. Дмитришин, Афт. Дошча, Андр. Драґан, Никиф. Дзюбак, Фед. Майчик, Стеф. Оленич, Вас. Роздільский, Ів. Скробала, Дан. Сторонюк, Авк. Телеп, Гн. Щелецкий і Ос. Вариха.

По 50 цент.: Іван Бурштин, Сем. Фецко, Спир. Федорко, Мих. Майчик, Ів. Майхрович, Гар. Палюх і Ос. Заремба.

По 25 цент. Фил. Астряб, Ів. Хома, Марко Хома, Афт. Дубяньский, Гіл. Фецко, Ів. Фецко, Сем. Корінь, Л. Ковальчик, Ст. Мадараш, Дом. Мерена, О. Палюх, Ів. Павчик, Фед. Пеньович, Аф. Пупчик, Мик. Родак, Анд. Серафин, Анд. Скробала, Мик. Слота, Ів. Спяк, Клим Щелецкий, Ів. Трембач, Ґор. Варян.

Мих. Варґа 20 цент.

По 10 цент.: Фед. Морох, Ів. Павелчак, Сем Стасяк, А. Шашкевич і Мих. Шашкевич 5 цент.

О. Мик. Підгорецкий $2.00 о. Д. бобр. $ 3.00. На весілю $ 3·70, на хрестинах $ 1·16 як вис. —

Учасник віча.

Громадяне церкви руської сьв. Арх. Мих. в Йонкерс, Н. Й. заявляють:

Дня 16-го с. м. о 1-ій год. з полудня відбув ся в Йонкерс, Н. Й. в гали під церквою сьв. Арх. Михаїла, мітинґ парохіальний громадян приналежних до згаданої Церкви.

Місц. сьвященик відкрив мітинґ молитвою, а пояснивши зібраним ціль збору, візвав до вибору президії на час мітингу.

Вибрані: предсідателем Сем. Фецко, секрет. Авкс. Телеп (бувші делеґати на мітинґу в Ню-Йорку місті).

Сем. Фецко яко председа, пояснивши ще раз ціль сходин. піддав до ухвали слідуючу резолюцію:

„Руска греко-кат. церков сьв. Арх. Михаїла в Йонкерс, Н. Й. узнае з днем нинішним Преосьв. С. С. Ортиньского, гр. кат. Епископа в Спол Державах півн. Америки за свого Настоятеля, Покровителя і за правного Опікуна мастку церковного.

Резолюцию тую принято, ухвалено і внесено до протоколу парафіяльного. Відтак вибрано 3 ох повновластників громади: Ст. Оленич, Андр. Скробала і Авкс. Телеп, котрі враз з сьвященником іменем церкви допровадили до кінця, після законів Стейту.

Подаючи се до відома загалу, маем надію, що і прочі братя, чесні Русини гр. кат. обр. в Америці, мужно станутъ всі як один при Своему Владиці, щоб положити вже раз конець безголовлю і сварням о віру, та тому безправству, які на жаль і сором так шумно доси процвитали, по руских громадах церковних вільній земли Вашінтона.

Вам же, Впреосьв. Архиерею передаючи з нинішним днем всьо, що маем тут на чужині найдорожшого, наш обряд сьв., нашу Церков, наш розвій духовий, складаемо заразом нашу синівску любов і преданність.

Поручаемось батьківскій опіці і печаливости Вашого Преосьвященьства і упрашаем: защищайте і боровіть нас і цілий руский нарід від вражої сили та непрошених опікунів.

Йонкерс, Н. Й. 16 Февруара 1908.

За громаду:
Комітет церковний.

Дорогі Брати Родимці!

Один однісенький в Америці Русин академик на лікарскім факультеті не може докінчити своїх студий хоть бракуе ему лише послідного іспиту, а то з причини браку средств матеріяльних. Сирота не маючи з відки роздобути гроша на оплату за науку ($100.) і на прожиток хоче перервати студії. В імени людскости і народної солідарности просимо Дорогих Братів краян о поміч для чоловіка давшого вже докази свого щирого руського серця і патріотизму. Пожичте, а він відплатить ся колись не вдовзі. Складки прошу слати, на адресу:

Dm. Kapitula,
McAdoo, Pa.

Олекса Пристай,
парох McAdoo, Pa.
Дм. Капітула, куратор

Як повстали москвофіли?

(Дальше).

VI.

Отже в чім лежить фальш науки обєдинителів?... Як уже було попередного числа назначено, то сеся наука централістів - обєдинителів виглядає на око дуже гарно. Кождий се признасть, що сполука се добра річ, бо невчисельні зростають в число і через те зі слабих стають сильними. Однак аби сполука вийшла на добро людям, то до сього треба доконечно двох річий: раз, аби ся сполука не була силувана, а друге, щоби сполука була між тим, що дійсно можна злучити. Тимчасом централісти жадають силуваної сполуки і не вважають на се, що наш нарід ріжнить ся від Москалів. До тих ріжниць передовсім належить мова. Препїнь нераз ми і тут бачимо, що всілякі робітники сполучують ся разом до спільної боротьби з капіталістами, однак в такій сполуці не вимагають зовсім від них, щоби одні приймали мову других. Так само тепер, як читаємо в часописях, від кількох літ получив ся пролєтарят усіх народів в Росії до спільної боротьби о волю, щоби скинути з себе ярмо князів і царів і завести народну власть без ріжниці народностий.

Злука, союз, се річ добра. Кождий про злуку охотно слухає і легко дасть ся до нїої намовити. Длятого російскї обєдинителі почали говорити про злуку, бо нею закривали вони свої правдиві заміри а именно жажду богацтва, легкої наживи і безкарности. Сю злуку назвали они „всеславянською ідеєю“, то значить, щоб всі Славяни, а головно Росіяни, Білорусини і Русини-Українцї стали одним народом. Тоді — казали вони — нас весь сьвіт стане боятись. В душі-ж вони собі думали, аби всї славянскї народи виректи ся своєї народности, стали Москалями і пристали під панованє царя, а тоді російскі пани, князї, фабриканти і урядовці заживуть ще краще ніж до тепер, бо буде більше робучої худоби і буде ширше куди погуляти.

Тая „всеславянська“, а властиво „абщерусска“ наука стала звісна і в Галичині. Привезли єї там осібні урядові російскі агенти, висилані тут від часу до часу. Галицькі Русини, слабонькі, загукані, боязливі і темні, не посїдаючи навіть своєї письменної мови, не вірили в свої сили і шукали десь підпори. Одже деякі галицько-руські інтелігенти познакомившись з наукою російских централістів, привитали єї дуже радо, бо була вона незвичайно приманчива для бідних Русинів. В тій науці говорило ся, що буцім то Русини се одна галузь великого російского народа, котрий панує над половиною сьвіта, буцім той великий російский або „русский“ нарід повстав з трох менчих і буцім той нарід і його цар зростають безнастанно в силу і колись може і таке прийти, що нібито сей нарід зложений з трех племен запанує над цілим сьвітом. Ми вже знаємо, що варта була ся наука. Але наші давнїйші патріоти взяли сї слова за правду. Вони мусїли їх взяти, бо інакше не могли були приняти російскої мови за руську.

Принявши „всеславянську“ науку о однім руськім народі наші інтелігенти намагали ся приняти за свою таку російську мову, якою говорять Москалї коло Москви і Петербурга. Намагали ся приняти і говорити, але нїколи в дійсности не приняли і нїколи нею не говорили і не говорять, позаяк єї в дійсности не знають і не уміють. Ся мова якую вони уважають за „русскій літературний язик“ не є нїякою мовою, нею не говорить нїодин нарід на сьвіті, ба навіть самі родовиті Москалі висьміюють єї, називаючи се „тарабарщиною“. А позаяк єї люди хотять говорити і писати по російськи та уважають себе за один нарід з Москалями, то люди називають їх „руссофілами“ або „москвофілами“.

Такий був початок москвофілів. Від часу їх народин минуло кількадесять літ, і тепер богато серед них позміняло ся, тому мусимо ще дещо про них написати. Але тимчасом перервемо про них, а скажемо дещо про тих Русинів, що не згодили ся на „всеславянську“ а властиво на „всеросійську“ науку і не хотіли брати російську мову за свою. Їх, як звісно називають Українцями, і тому і ми пишучи про них, будемо уживати слова „Українці“.

VII.

Про се, як повстала назва „Україна“ на землях які замешкують наші люди, а які суть тепер під царем, було обширно розказано в послїдних числах „Свободи“ з минувшого року. Ми днесь розкажемо лишень звідки в Галичині така назва взяла ся і чому Русини з Галичини називають себе також Українцями.

Галицькі Русини прийшли по розборі польского королївства під Австрію бідні і нещасні як сиротки. Польска шляхта обдерла їх з усього: з прав, з шкіл, з книжок, з просьвіти, з маєтку. Колиж під Австрією настала сяка-така свобода, треба було братись до поправи своєї бідної долї, треба було отже передовсім піднести просьвіту. Але щож Русини були такі збіджені, що навіть не знали, як взяти ся до такої роботи, бо не вірили що праця над рідною мовою, над простим людом принесе народови який хосен.

Тоді то, як уже знаєте, одна часть Русинів приняла отсю „всеросийську“ науку, то є приняла російский язик за свій, щоби оперти ся на сильнім сусїдї. Але другі Русини не хотїли на сю науку згодити ся. Вони се признавали, що згода поміж народами повинна бути, але робити згоду в такий спосіб, щоб один нарід принимав мову другого, вони знали, що не удасть ся нїколи. Вони бачили на Поляках, що ті також вічно говорять про згоду і єдність з Русинами, а мимо того ні одному правдивому Русинови до сеї згоди не спішно, бо Поляки згоду розуміють так, щоби Русини стали Поляками. Отже хотяй би воно було і добре, щоби між Поляками і Русинами була згода, то однак той згоди нїодин правдивий Русин не піпише. Тому то ті другі Русини бояли ся такої згоди з Москалями, бо чули на власній шкірі, як слабший виходить на згоді з сильнїйшим. Їх не приманювало, так як москвофілів, ані могуче царство, ані богата панська, російська література, ані вчена мова, котрою говорили пани. І не шукаючи чужого стали шукати свого власного. Пішли вони поміж свій простий нарід по селах, стали прислухувати ся нашій рідній мові, записувати наші народні пісні і казки. Незабаром они побачили, що те все, що про нашу мову другі говорили: буцім то вона незвідна до науки, то все те чиста брехня зависних ворогів. Показало ся, що сеся народна мова, якою наш народ говорить по селах, так само добре надає ся до науки як кожда иньша, як польська, російська або німецька. Показало ся, що народна мова є дуже гарна і милозвучна, має дуже богато гарних слів і гріх буби єї закидати і приймати иньшу, хотяйби і подібну та найбільше панську.

(Дальше буде.)

Всячина.

Недобра барва. Цар Микола II. не має нїякої улюбленої барви. Одну він навіть страшно ненавидить, а то червону. Нїхто з його окруженя, ні цариця, ні двірскі дами, не сьміють уживати її у своїх туалетах, а кілька публичних будинків, які цар Микола I що любив особливо червону краску, велів помалювати на червоно, мусїли на приказ теперішного царя перекрасити на сїро. Можна би здогадувати ся, що Микола II. зненавидїв червону барву як символ революційности, тимчасом справжня причина сеї ненависти пояснює ся пригодою з його дїточих лїт. Малим хлопчиком стрінув на проході в Лївадії циганку, котрій дав собі ворожити. Циганка придивляла ся довго руці вел. князя і по тім сказала тільки сі слова: „Царевичу, стережи ся червоного“. На царевичу, що вже тоді був забобонний, слова циганки зробили сильне вражіне. З тої пори почав бояти ся червоної краски, а з лїтами його відраза лише скріпила ся і тепер перейшла в справдїшну хоробу.

Фабрикант диямантів. Нові дороги, на які ступив сучасний розвій хемії, опрокинене теориї атомів, наводить модерних природників на гадку, що можна перетворювати довільно дану материю на иньшу, дорогою хемічного процесу. Новий напрям в науцї дає нагоду ріжним людцям шукати легкої наживи, котра на жаль, найчастійше кінчить ся комплетним фіяском. Особливо дорогий камінь, диямант есть тим „каменем предкновенія“, на якім не один „ґеніяльний“ винаходчик обловив ся надуваючи наївних посідачів гроша на заложене „фабрики“. Послїдний такий випадок трафив ся паризькому капіталїстови Варнгерови. Іжжинір Лемоан видобув на його очах з свого препарату кілька штук „штучного“ диямантa, знаменитої якости. Зацікавлений і вірячий капіталїст жертвував на золожене „фабрики“ 1.671.000 франків, обчислюючи собі вже наперед міліонові зиски. Тим часом хоч час минав, диjаманти не виходили. Врештї занепокоений Вернгер звернув ся до поліциї, котра до дальшого порішеня задержала помислового „альхеміка“ в своїй опіцї.

Спосіб на піяків. В Америцї лїчать піяків при помочи фотоґрафії. Коли такий піячок так собі підкріпить, що не намятає, що з ним робить ся, коли ще витре собою болото в корчмі або в рові, тодї такого запитого, замураного обхляпаного, — фотоґрафують і як проспить ся, та отверезіє, показують йому його „подобіє“ з попередного дня. На вид такої „чудесної і добре вданої“ фотоґрафії піякови робить ся стидно, що через трунок втрачує свій людський вигляд і стає ся посьміховищем чужих а смутком своїх. За вєтидом він почуває в собі жаль і покаянє і починає стримувати ся від алькоголю. Кажуть, що той спосіб помагає дуже богато в боротьбі з піяньством.

НАДІРВАНІ НЕРВИ.

Теперішний спосіб житя є незвичайно шкідливий для нервової системи, позаяк він переладоває нас працею. Часто-густо одна журба здоганяє другу; турботи і незгодини в бізнесї та в дома, приватні і суспільні обовязки, вир товарского житя, все те удержує наші нерви в безнастаннім напруженю. І тому зовсім нема що дивувати ся, що так часто стрічаємо зовсім молодих людий, однак з надірваними нервами; вони суть звичайно змучені, і нездібні до найменчої праці; їх твар має з'ужитий вигляд, їх очи стратили свій блеск а їх скіра є жовтава або болотнистої краски. І волїчуть вони своє тїло дорогою жизни не зазнаючи найменчої приятности. Лишень скора поміч може їх вибратувати а сею помочию є Трінера Американьский Еліксір Гіркого Вина. Він побуджує органи травленя до приниманя усяких кормів а з сим подає нової сили нервам, позаяк пожива перемінює ся в людскім тїлї на кров, а чиста дзорова кров є рівнозначна, що сила мяснів і нервів. При нервовім розстрою нїчо не є так скріпляючим, як Трінера Американьский Еліксір Гіркого Вина. Жадайте єго у всіх друґсторах на утрату апетиту і нервової сили.
По всіх друґсторах.
Jos. Triner, 616-622 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Книжки

які можна дістати в склад книжок „Свободи“:

Америка .... 15 ц.
Анґил та пустельник і т. і. .. 15 ц.
Біблїя велика .... 2 дол.
Борба кляс і чому робітники орґанізують ся .... 15 ц.
В Старім і Новім краю .... 25 ц.
Гріхи міліонерів і т. п. С. 7 .. 15 ц.
Дещо з історії. православної місії в Америці .... 10 ц.
Дещо про зьвірята .... 30 ц.
Дві левади і т. п. С. 5. ..... 15 ц.
Дорога любови, то Божа дорога. С. 6 .... 15 ц.
Драгоманів .... 25 ц.
Еміґрант .... 15 ц.
Жовнїр .... 10 ц.
Журавлї .... 10 ц.
Житє Ісуса Христа .... 1.50 дол.
Житє зарібки, орґанізації і т. п. в Спол. Державах ..... 15 ц.
За красою .... 1 дол.
Земельне питанє .... 15 ц.
Зуб за зуб .... 10 ц.
Казки про Жидів .... 15 ц.
Історія Руси з образками .. 10 ц.
Капітал і праця .... 15 ц.
Книжка Рахункова .... 50 ц.
Марія .... 10 ц.
Многострадальний народ, огляд історії україньского народу .... 20 ц.
Навернений Грішник ..... 20 ц.
Народний рух австро-угорських Русинів .... 15 ц.
Новий Завіт .... 4 дол.
Образки і загадки .... 10 ц.
Оповіданя .... 15 ц.
Оповід. про заздрих богів. 10 ц.
Пестрі звуки .... 75 ц.
Про відступників від рос. православія .... 10 ц.
Про нутро землї .... 25 ц.
Підземні скарби .... 25 ц.
Покуса .... 10 ц.
Псалтир .... 1 дол.
Релїгійні віровaня старинних народів .... 20 ц.
Смерть .... 10 ц.
Стародавні казки та оповіданя .... 15 ц.
Степові люде .... 15 ц.
Страйк .... 20 ц.
Стрілай на смерть, робітнича драма .... 15 ц.
Унія в Америці .... 20 ц.
Хто з чого жиє .... 15 ц.
Які то є люди на земли, з 20 образками .... 50 ц.
Як мужик ходив до царя правди шукати .... 15 ц.
Через кордон .... 15 ц.
Якої нам треба науки ..... 5 ц.
Руско-анґлїйский тлумач .. 60 ц.
Польско-анґлїйский тлумач 60 ц.
Коляди .... 15 ц.

Молитвенники в красній оправі

Бог Надежда моя ...... 2.50 дол.
Хлїб Душі .... 2.50 „
Druh Duszi .... 1.50 „
Druh Duszi (в звич. опр.) .75 ц.
Молитвенник малий .. 1.50 дол.
Вінець .... 1.50 „
Зборник .... 2.30 „

Також можна дістати:

Книжочки колєкторскі церковні .... 10 ц.
Книжочки Ьратскі .... 10 ц.
Метрики хрещеня .... 3 ц.
Метрики шлюбні .... 3 ц.
Метрики смерти .... 3 ц.

Пишіть на адресу:
Swoboda,
184 Hudson Str., New York, N. Y.
H 36

GERMAN SAVINGS & DEPOSIT BANK

Капітал і Надвишка $700.000.00
Депозити 4.700.000.00

Пересилає також гроші до краю, продає шифкарти, виробляє контракти, полагоджує справи військові, а від вложених грошей платить 4 процент.

Банк сей затверджений ґовернером стейту.

Розмовитесь в нім по руски.

Corner 14th & Carson Sts., Pittsburg, Pa

РУСИНИ! Єсли хочете дістати добру і тану домовину і щоби похорон виносив Вас як найтаньше, удайтесь до:

JOSEPH COLWELL,
180 MAIN STREET,
DERBY, CONN.

Telephone Calls Office 52—2.
,, ,, House 18—2.

А подякуєте і пізнасьте чесного чоловіка.

Dr. E. J. LARKIN

Дентист. 40-08

Офіс отворений від 7-ої рано до 8 ої пополуд. В неділї від 10-ої год. рано до 12 полуд.

24 Elizab th Street, Derby, Conn

ВСЇ РОБОТИ ҐВАРАНТУЮТЬ СЯ.

Офіс коло Derby Gas Company.

K. G. CIESLAK,

ФОТОГРАФ. 208

Єсли хочете з малої фотографії зробити великий портрет, то пришліть менї малу фотографію, а я Вам з неї зроблю таку велику як лиш хочете.

2727 PENN AVE.,
12th & CARSON STS. S. S.
PITTSBURG, PA.

710 BRADDOCK AVE.
BRADDOCK, PA.

THE FIRST NATIONAL BANK OF MINERSVILLE, PA.

Капітал $50.000.00. Надвишка і нерозділені зиски $93.000.00

Заснований 1864 року.

Найстарший Народний Банк в Скулкил Кавнті.

Провадить загальний банковий бизнес. Видає міжнародні моні ордерк, драфти і пересилає гроші до всіх частий сьвіта. Позичає гроші за реальности. Депозити сего банку подвоїлись протягом послідних 5 літ і виносять тепер около $500.000.00.

Гроші пересилає через фірму Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

Dr. J. SZLUPAS,
1419 N. Main Ave.,
Scranton, Pa.

Можна его бачити в офисі:
від 8 ої до 10 ої год. рано,
від 2 ої до 4-ої попол.,
від 7-ої до 10-ої вечер.

Old Phone 1269—B

Dr. Teofil A. Starzynski
ЛІКАР.

Лічить всїлякі хороби, жіночі, мужескі і дїточі — совістно.

Вилічене, єсли можливе, ґварантує.

Години урядові:
від 8 до 10 рано,
від 12 до 3 пополудни,
від 7 до 9 вечер.

25. 15th Str. S. S.
PITTSBURG, PA

HOWARD ALBERT,

Аптикар.

Продає всїлякі ліки по найнизших цїнах. Ліки Севери.

ЛАНСФОРД, ПА. 208

Harry E. Paul.

Робить кажінні нагробники, хрести, памятники.

Ріг Пайн і Маркет улиць,
ПОРТ КАРБОН, ПА. 208

ДОКТОР ШТАИН.

Урядує: від 8 до 10 рано, 1 до 3 по обідї, 7 до 9 вечер.

18 E. Oak St., Шенандоа, Па. 208

Стефан Рябець

має у себе найлїпші напитки, циґари і папіроси. Має також добре заряджену ґросерню.

— СПРОБУЙТЕ! —

Mahanoy Plane, Pa.

Той золотий зиґарок даром

красний, окладинки з обох сторін, гарно вироблені, в осередку дорогі камені, як також тримає добре час. Зиґармістри в сторі цінять его $23.00 Ґварантований на 20 літ.

Ми хочемо пару людей в кождім місті **помочи нам адвертайзмувати** наші доброго ґатунку файки і пигаретовий тютюн, ґатунок до якого билисте звиклі курити в Европі, і котрий Ви любите.

Ми пішлемо Вам за $6.00 вартости нашого тютюну, всякого рода, Австрийского, Босняньского, Російского, Турецкого і Герцеґовіньского. Скоро отримаєте наш тютюн дайте знати і спробовати своїм приятелям, а они охочо розкуплять всьо від Вас і певно всї схотять щобисьте заоддерували більше про них. Богато наших помічників в адвертайзмованю, пишуть нам що розпродають за 6 дол. наш тютюн скоро го дістануть.

Дайте Вашим приятелям нашу адресу так, щоб знали где купити в пришлости того тютюну. За тую услугу від Вас дамо Вам наш гарний 23 дол. золотий годинник задармо.

Памятайте що гроші будуть звернені будь котрому костумерови если буде незадоволений.

Пришліть нам наперед 50 цнт. почтовими марками решту 5.50 дол заплатите C. O. D. в Вашім експресовім офісі при одбераню пакунку. **Зиґарок і тютюн буде в тім самім пакунку.** Посиламе з позволенем обглянути закім заплатите.

Єсли пришлете нам цілу суму т. є. 6 долярів з гори через Money-Order або в реджістрованім листї, ми Вам пішлемо яко **осібну премію** зовсім даром, гарний золотий ланцушок вартости 2.50 дол.

Особи, замавляючі з Канади мусять надсилати цілу належитість з гори враз з замовленем. Ви не потребуєте побоюватись посилаючи нам наперед гроші, понеже ми єсьмо відвічальною фірмою і робимо так як і говоримо т. є. кождому незадоволеному гроші звертаємо.

Ся оказія буде за короткий час, тож ордеруйте сейчас.

Адрес: **European Tobacco Co.**

DEP. 51. 33 LEONARD STR. NEW YORK

„EMPIRE SPECIAL" in 23 JEWELED
Добрий Колїйовий Годинник.

Найлїпший зиґарок, колинебудь офірований за таку цїну, спеціяльно вибрані камені, добрий реґулятор. Правдиві срібні окладинки. ҐВАРАНТОВАНИЙ на 30 ЛІТ. Один з найстарших зиґармістрів пішле сей годинник на якунебудь адресу за отриманєм 5.25 дол. або за послїплатою до вашого найблисшого офісу експресового до осмотреня его. Єсли неподобаєсь вам — не платіть, але єсли зауважаєте, що зиґарок рівнає ся 35.00 дол. колїєвому зиґаркови заплатіть на експресї 5.25 і кошт пересилки. Один зиґарок даром як купите шість. Катальог за дармо. Адрес: R. A. FRETER, 52 Dearborn St., Chicago, Ill.

35.00 дол. Годинник на кредит!

Тілько 1.00 дол. місячно. 10 місяців часу до заплачення.

Найбільша спосібність яка була коли. Той зиґарок має грубо позолочувані окладинки, красно вироблені, в найновійшім стилю. Суть ґварантовані на 25 літ. Можна собі вибрати до вподоби осередки Elgin, Waltham, Hampden чи Tavannas. Тоті осередки суть найлїпші і тримають реґулярно час, їх добрість є знана всїм. Найновійші вироби їх на необграничений час цїлком задовольняючі, красні 35.00 дол. зиґарки офіруємо за 17.50 дол. Гроший не жадаємо наперед, вишлемо вам для огляненя до вашого найблисшого експресового офісу. Єсли сподобаєсь вам се найбільше тане купно в теперішнім часї, то заплатіть на експресї 7.50 д і за посилку а аґент дасть вам годинку. Решту се є 10.00 дол. будете платити по 1.00 що місяця. Ми вам кредитуємо. Неберем жадної забезпеки, тілько звичайний ордер на письмі, що хочете зиґарок і що заплатите за него. Запамятайте, щосьте посїдателем зиґарка, платячи за него. Кождому, хтоби хотїв заплатити від разу за сей зиґарок дамо за 15.75 д.

Excelsior Watch Co. 1004 Central Bank Bldg., Chicago, Ill.

ТОВАРИСТВО ТОРГОВЕЛЬНО ПРОМИСЛОВЕ

„Сокільский Базар"

стоваришене зареєстроване з обмеж. порукою у Львові.

Вписове 2 кор. Удїл 25 кор. Стопа процентова від вкладок 5 пр.

ПРОДАЄ:

Вишивані сорочки від 2—5 долярів. Вишивані обруси 10—20 дол. Ланцушки з пацьорків по 1 і 2 дол. Пояси з пацьорків від 2—5 дол. Гуцульскі киптарі від 5-10 дол. Гуцульскі фартухи від 1-5 дол. **Козацкий мундур** від 25-100 дол. **Сокільский мундур** від 12-20 дол. **Козацкі шапки** від 1-2 дол. Гуцульскі вироби з дерева вибивані пацьорками, як тарелї, пушки, коробки — цїни ріжні. Портрети крейдкові з фотоґрафії по 3 доляри. **Переписні картки українські** окрашені вишиванми, Сьвяточні і інші по 2 центи. Картки з гербом України Лев і св. Михайла по 4 цнт. Такі самі портрети по 20 цнт. Портрети Шевченка Хмельницкого і инші в рамах по 10 дол. **Українські монограми до гафту цїла книжка 345 монограмів 3 дол. Книжки до вишиваня доляр і пів.**

Замовлені річи висилаємо зараз, на порто належить присилати. За посилку 5 Kg. платить ся 1 дол. Русини! жадайте від купцїв наших товарів. Льокуйте гроші на ощадність в нашім Тов.

Дирекция Тов. Сокільский Базар у Львові ул. Руска Ч. 20. 47-15

Fragrant Satisfying Coffee

Смачну і пахучу каву

можна осягнути лише тогди, коли зробимо єї відповідно. Єсли хочете пити найлїпшу каву, уживайте

Славної Франкової Домішки.

Она додає каві лучшого запаху і смаку; невтралїзує всї шкідливі части кави, так що не потреба обавляти ся злих наслїдків по уживаню єї. Єсть також богато дешевшою.

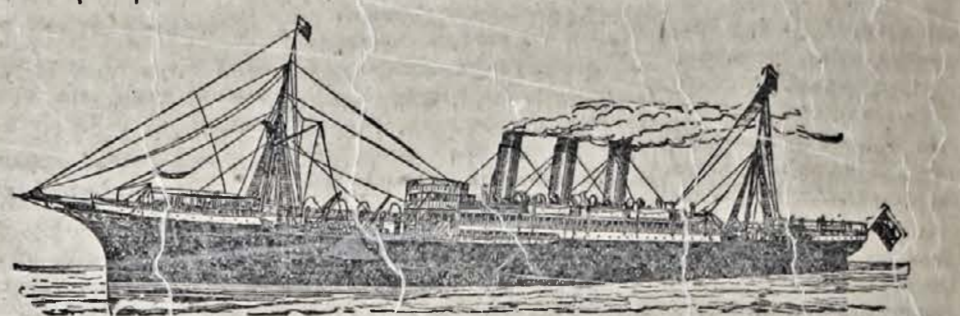
Богато людей незнає, що **Правдивої Франкової Домішки** можна купити в Сполучених Державах. Єї продають по всїх перворядних ґросерних. Уважайте лише, щоби на кождій пачцї був наш знак — млинок кавовий і імя ФРАНК.

HEINRICH FRANCK SOHNE & CO
Американьска філїя — Flushing, N. Y.

БАНК РУСКИХ ЕМІҐРАНТІВ

Заінкорпорований в Стейтї Ню Джерзі. Капітал 50.000.00 д.

184 Hudson St., New York, N. Y.

Банк сей залагоджує слїдуючі справи:

1) **Пересилає гроші** до всїх краї і держав сьвіта по цїнах можливо найтанших і як найскорше.

2) **Продає шифкарти** на ріжні лїнії корабельні до старого краю як також з краю до Америки по тих самих цїнах, що і самі компанії по своїх головних офісах в Ню Йорку.

3) **Виробляє повновласти**, контракти купна і продажи заосмотрені підписом конзуля; перепроваджує процеси спадкові, інтабуляції, екстабуляції, колєктує гроші і взагалї перепроваджує всякі инші справи зі судами і старокраєвими властями при помочи звісних старокраєвих нотарів і адвокатів.

4) **Полагоджує справи військові**, як: увільнене від асентирунку, військової контролї, увільнене від вправ і т. и.

5) **Виробляє пашпорти** для ситизенів виїзджаючих до краю.

6) **Дає поради в процесах** против компаній в разї калїцтва, смерти, невиплаченя пейди і в других правних американьских справах.

7) **Міняє гроші** — старокраєві на американьскі і американьскі на краєві після біжучого курсу.

Кромі сего Банк Руских Еміґрантів готов служити порадою і інформаціями також в других справах, особливо тим, котрі приїзджають до Ню Йорку а не суть обзнакомлені з містом. Банк Руских Еміґрантів вкладає гроші на процент до американьских і краєвих банків.

Десята часть з чистого доходу Банку Руских Еміґрантів призначена на Руский Народний Еміґраційний Дім в Америцї.

З поважанем

Дирекція: Г. Дзядик предс., А. Савка місто-предс., Х. Кирчів кас., С. Ядловский секр.

Адрес: R. Publishing & Exchange Co.
184 Hudson St., New York, N. Y.

HERMAN SCHULTZ.
Контрактор і будівничий.

Всї роботи полагоджує сей час і точно, як також подає цїни на всїлякого рода роботи. 36

АДРЕС:
Housatonic Ave., Derby, Conn.

ВИРОБИ БРАЦКІ

машлї, шапки, відзнаки, хоругви, уніформи.

Цінник і пробки висилає даром

Можете писати до нас по руски, словеньски або польски.

R. H. MORGAN
13 N. MAIN ST.
SHENANDOAH, PA.

MERCHANTS NATIONAL BANK

Шенандоа, Па.

Капітал 100.000.00 дол.

Надвишка 120.000.00 дол.

Депозити вивше пів міліона долярів.

Се є NATIONAL BANK чартерований Урядом Злучених Держав і під безпосередною контролею тогож уряду.

Є се одинокий Банк в Шенандоа, Па. що має свій власний будинок, в якім містить ся почта.

Вкладайте гроші до того Банку а дістанете від них процент. Банк сей виплачує що року тисячі долярів проценту своїм костумерам, котрі мають в нім свої гроші.

Там розмовляє ся по руски.

Merchants National Bank
на розї улиць Мейн і Лойд,
Shenandoah Pa.

Оден з найбільших броварів в Америцї.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЄВИЙ СПОСІБ, БЕЗ ВСЯКИХ ПРИМІШОК.

Хто лиш раз покоштує сего пива, то иншого вже не буде пити.	Голова від него нїколи не болить, бо есть здорове і поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗРЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.

TELEPHONE 2085 ORCHARD.

ІЛІЯ РОЗЕНТАЛЬ

РУСКИЙ АДВОКАТ

404 GRAND St. NEW YORK.